

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:

Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

A becsület törvénye.

Nehéz időkben válik el, hogy kinek mekkora a hite, mint ahogy minden igazi erő és érték nehézségek és megpróbáltatások idején mutatkozik meg. Ilyenkor nemcsak egyes emberek, hanem egész népek levizsgáznak a magabizás nehéz tantárgyából és megmutatják, hogy vajjon a hitük mélyen gyökerező erőkből táplálkozik-e, vagy csak felszínes és az események folyása szerint ingadozik. Ezzel előre vetítik és kijelölik önmaguk számára a jövőt is, mely mindig az erősebb hitüké.

Sok embernél nem jelent mást a hit, mint a sült galamb várását s ezért sok a hitében csalódott ember. Aki mindig csak szépet és jót vár, az legfeljebb hiszékeny, de semmi köze a hithez. Az ilyen ember nem az erkölcsi világrend törvényeiben és a maga erejében hisz, hanem az események szerencsés alakulásában. Ez pedig igen bizonytalan és gyenge alap, mert az események nem egyesek tetszése szerint követik egymást, hanem nagyrészt erős emberek és magabizó, kemény nemzetek akaratahoz igazodnak. A télen reménykedőkön az események átgázolnak s rövidesen arra ébrednek, hogy nincs mire várniuk.

Az élet nem tűri azokat, akik másban reménykednek, magukban pedig nem bíznak, mert az élet törvénye kegyetlen és megváltoztathatatlan. Úgy szól, hogy aki biztosítani akarja az életét, annak meg kell vetnie a halált és mindent, ami vele jár: szenvedést, könnyet, balsorsot. Annak vállálnia kell a szakadatlan áldozatokkal járó örökös harcot. Nagy lelki erő és magabizás kell ehhez: ez a hit. Ez a megfoghatatlan hatalom független a külső eseményektől, mert önmagából táplálkozik s akárhogyan is folyog a világ körülötte, nem rendül meg, mert nem az életet tartja a legfőbb jónak és nem a halált a legnagyobb rossznak. Ezeknél sokkal külön alapot állít oda értékmérőnek: a becsületet. Ezt fogadja el egyedüli aranyvalutának, mással nem kísérletezik. Ez a leghűségesebb szövetséges, ezt nem téríti el az útból semmi a világon, még az „idegháború” mesterkedései sem.

Ez a becsület-valuta a magyar nép lelki sajátosságainak legelsőbbike, annak a lelkiségnek a ki-kristályosodása, mely mindent a virtus, a kemény helytállás, a lélek rendíthetetlenége szerint értékkel. A legvonzóbb és leggyönyörűbb emberi tulajdonság ez, de éppúgy a leghasznosabb is, amit napnál világosabban bizonyít tizenegyedik évszázadába hajló történelmünk. Hol lennénk ma, ha a szükség-szerűséget, de akár az észszerűséget is a virtus elé helyeztük volna, ha a megalkuvást és változhatatlanba megnyugvást többre tartottuk volna egyéni és nemzeti becsületünkénél, ha nem állunk szembe a hozzánk képest legtöbbször aránytalanul nagyobb számú ellenséggel s Mohi, Mohács és történelmünk oly sok gyászos állomása helyett az ellenséggel való kézfogást, a behódolást választjuk? Régen eltűntünk, beolvadtunk, megsemmisültünk volna, mint a szenvedésektől féltő, kényelmes népek. Így csak számban fogytunk meg, de törhetetlen acéllá nemesedtünk.

Ami áll a nemzetekre, az általában érvényes egyesekre, intézményekre és társadalmakra is. Ezek alkotják a nemzetet s ezek erejéből tevődik össze az a minőségi érték, mely kijelöli a nemzetek helyét egymás között. Minél kiválóbbak a nagy testet alkotó sejtek, annál inkább vállalkozhatja a nagy test: a nemzet az életet, minden elképzelhető veszéllyel és nehézségeivel, mert annál inkább bízhat fiai állóképességében, ami nem más, mint a becsület. Csak ilyen nép tud hősokeket és vértanúkat adni s csak ezeken a tartóoszlopokon állhat meg minden viharban a nemzet.

Hatalmas a kölcsönhatás, amit az egész az egyesre s az egyes az egészre állandóan kifejt. A fiak a fajta törvényéből, a fajta pedig a fiak példájából meríti az erőt. Így érthetjük meg, hogy mi jelent minden egyes bajtársunk részvállalása azokból a tettekből, melyek kimagaslanak a hétköznapi kötelességteljesítéséből, de mit jelent már az az egyszerű helytállás is, mely a maga állandóságával, erejébe vetett hitével és nyugalomával élő példaként hat. Micsoda hatalmas erőforrása a nemzetnek minden egyes fia, aki vérét hullatja vagy életét áldozza, hogy többet és jobbat tehessen annál, ami egyszerű kötelesség.

Éppen a csendőri szolgálat az, amely a maga sokoldalúságával igen tág teret nyújt a példaadó tetteknek, a több és jobb cselekvésre. S mi boldogan vállaljuk ezt a többletet minden vonatkozásban, mert így kívánja — ma jobban, mint bármikor — a nemzet biztonsága és így kívánja a becsület törvénye.

A csendőr a falu egészségügyének szolgálatában.

Írta: HAVAS IMRE dr.,

m. kir. közegészségügyi főfelügyelő a belügyminisztérium egészségügyi igazgatási osztályában.

(Első közlemény.)

A m. kir. csendőrség szolgálati utasításának 82. §-a a csendőrséget helyi rendészeti ügyekben felügyelő és a községi közlegeket támogató tevékenységgel bízta meg. Helyi rendészeti ügynek nevezi pedig mindazokat az ügyeket, amelyekben törvény, rendelet, vagy szabályrendelet alapján a rendészeti, intézkedési, végrehajtási és ellenőrzési jog, illetőleg kötelesség a helyhatóságot (községi előljáróságot) illeti meg. Ezeknek a helyi rendészeti ügyeknek jó része közegészségügyi vonatkozású és a községek lakosságának egészségvédelmét szolgálja.

A sokszor hallott és hangoztatott mondás: „legdrágább kincsünk az egészségünk“, nemcsak szokásmondás, hanem az emberiség egyik ősi tapasztalatának tömör foglalatja. Az egészség valóban nemcsak aféle képzelte kincs, hanem mind az egyén, mind a közösség szempontjából jól kifejezhető érték, amit védeni érdemes és kifizetődő. Az egészség jó közérzés és zavartalan lelkikemény mellett a kifejlődött szervezetű, felnőtt embernek ellenállóképességet, munkakedvet és munkabírást, vagyis kenyérkereseti lehetőséget és megélhetést jelent; a növekvő szervezetet pedig zavartalan és hibátlan kifejlődéshez segíti. A betegség megromlott közérzés mellett nemcsak nyomott hangulatot teremt, hanem csökkenti a munkakedvet, vele együtt a munkaképessé-

get, súlyosabb fokán pedig rövidebb-hosszabb ideig munkaképtelenné teszi az embert; a gyermeket fejlődésében megakasztja és szervezetében esetleg olyan nyomokat hagy, amelyek felnőtt korára csökkent értékűvé teszik.

Nem kell különös tudomány annak a megállapításához, hogy a betegség okozta munkaképtelenség, a gyógyítással járó költségeket nem is számítva, önmagában is veszteséget jelent. Minden elveszett munkanap vesztesége az egyénnek, de az elmaradó munkateljesítmény révén vesztesége a közösségnek is. A sok egészséges egyénből álló, nagy munkateljesítményű nemzet fejlődőképes, erős nemzet, míg az, amelyiknek sok betegét aránylag kevés egészséges dolgozónak kell eltartania, életképtelen és pusztulásra ítélt.

A munkakiesés okozta veszteségen kívül óriási összegeket emészt meg a betegek gyógyítása, ami pénzbe kerül akkor is, ha az egyént terheli közvetlenül, de akkor is, ha az a közösségre hárul. A biztosító intézetek útján történő előre gondoskodás állandó terhet jelent mind a munkaadóknak, mind a munkavállalóknak. A szegény betegekről, fertőző (ragályos) betegekről való gondoskodás, a kórházak és gyógyintézetek fenntartása közös terhet jelent minden adófizetőnek, mert az ezekre fordítandó összegek a közösség adóállományából nyerne fedezetet. Nem nehéz kiszámítani, hogy a betegséggel szemben az egészség valóban kincset ér.

Sajnos, az ember egészségét az élet folyamán számtalan veszély fenyegeti és az már az ember életküzdelméhez tartozik, hogy ezek ellen a veszélyek ellen védekeznie kell, mégpedig szüntelenül. Ma

A végek népe.

Írta: DIENES ANDOR g. százados.

Ha elmondtuk a világnak már ezerszer, el kell mondanunk ezeregyedszer is, mert nem lehet eleget hangsúlyozni: a keresztény Európát a magyar Végvidék katonasága mentette meg a 16. században.

Mert nem arról van szó, hogy ki űzte ki innen a törököt, hanem arról, hogy ki fárasztotta ki úgy, hogy kiűzhető volt és hogy ki állította meg az öz-mánság áradását, mely elnyeléssel fenyegette egész Nyugateurópát? — Mi magyarok, a Végek népével!

Mik voltak a Végek?

Magyarország végső határait, a végvidéket nevezték röviden így. A Végek megszállására rendelt, tehát a határvidék biztosítását végző katonaságot, végbeli vitézeknek, vagy egyszerűen: „végbeliek“-nek hívták. A Végek a mohácsi csatavesztés után nyertek igazi jelentőséget, mikor az lett a feladatuk, hogy a győzelmes törökök hódításának gátat vesse-nek. Tehát körülbelül négyszáz évvel ezelőtt élte fénykorát a Végvidék. Fénykorát élte, mert bár súlyos és keserves volt a feladat, de a Végek népe ezekben a harcokban olyan ragyogó példáját adta a hősiességnek, mely bevilágította történelmünk leg-sötétebb és legvéresebb évszázadát, a tizenhatodikat.

A Végvidék biztosítása ebben az időben csak várak mögül volt elképzelhető. A maradék-Magyarország új határain sorjában épültek fel a végvárak, végházak, véghelyek, vagy pedig a meglévőket megerősítették. Így keletkezett a török hódoltsági terület körül egy vár-lánc, mely a Muraközből kiindulva, a

Balaton nyugati partján át haladt Palotán és Tatán át egészen Egerig és onnan lefelé Temesvárig.

A szükség és a veszély szülte ezt a vár-láncot, sem pénz, sem idő nem volt ahhoz, hogy azt tökéletesen kiépítsük. A nagyobb várak kőből, a kisebbek olykor csak fából és földből épültek. A belső — falakkal körülvett — várat úgynevezett „palánk“ fogta körül, mely vesszőfonat közé döngölt földből készült; ez volt a külső-vár, itt tanyáztak a kiűtésre, kalandra, vállalkozásokra mindig kész végbeli lovasok, ezért nevezték el „huszár-vár“-nak is. Valóban a földből nőttek ki ezek az erődítmények, néha csak egy kicsiny dombon álltak, néha pedig nem is voltak igazi várak: egy-egy palánkkal és vizesárokkal megerősített kastélynak, vagy kolostornak kellett a vár szerepét betölteni.

Bizony nem lehet ezeket a véghelyeket a fellegekben úszó nyugati lovagvárakkal összehasonlítani; elbizakodott török vezérek nem egyszer csúfolták „karám“-nak és „rossz akol“-nak végvárainkat, mikor ostromgyűrűbe fogták és megadásra szólították a várőrséget. Vállaljuk és büszkén mutatjuk fel ma is ezeket a gúnyneveket, mert ezek a vertfalú kis várak, hiányos készleteikkel, korszerűtlen védelmi berendezéseikkel, gyatra erődítési rendszereikkel örök hirdetői lesznek a lélek, a szellem győzelmének az üres anyag felett, mert ezek a dombokra vert őrszállások és „rossz aklok“, a vessző- és sárpalánkok, a tömzsi bástyák állították meg a világ legtökéletesebb katonabirodalmának áradását és fárasztották ki a szeldzsuk-török harciasságot. Eleven embergát volt ez, olyan négyévszázad előtti Maginot-vonal, amit

már tudott dolog, hogy az egészség szüntelen védelme is kevesebbe kerül, mint az elvesztett egészség helyreállítása, ha ez egyáltalán sikerül. Annak a megismerése, hogy az egészség védelme kevesebbe kerül, mint a beteggyógyítás, az államhatalmat arra indította, hogy a beteggyógyítás intézményes megszervezésén és fenntartásán túl, az egészségvédelem kiépítéséről és fenntartásáról is az állami igazgatás körében gondoskodjék, mert az erre fordítandó összeg bőven vissza fog térülni egyrészt a beteggyógyításnál mutatkozó megtakarításokban, másrészt az egészséges és munkaképes emberek munkateljesítményében.

Az egészség nagy értékének és nemzetfenntartó erejének elismerése állami életünkben akkor jutott kifejezésre, amikor az 1876. évi XIV. törvénycikk a közegészségügy vezetését az állami igazgatás körébe vonta, vagyis állami feladattá nyilvánította. Ez a törvény továbbmenően arról is intézkedett, hogy a hatóságok felügyeljenek mindarra, ami a közegészség fenntartására, javítására és a megromlottak helyreállítására szolgál, hatalmi eszközökkel pedig a szükséges intézkedéseket keresztül vigyék, sőt a közegészség elleni kihágásokat megtorolják, büntessék.

Ahogy az egyes betegségek gyógyításának a lehetősége az orvostudomány fejlettségétől függ, úgy az egészségvédelem hatásossága is azon fordul meg, hogy az ember egészségét állandóan veszélyeztető ártalmak közül hányat sikerül az orvostudománynak kiderítenie és az ellenük való védekezés módját megtalálnia. Ebből az is következik, hogy törvényes rendelkezéseink akkor lesznek jók és célravezetők,

ha azok az orvostudomány fejlődésével lépést tartanak. Ezt az 1876. évi XIV. törvénycikk úgy igyekezett biztosítani, hogy a közegészségügyi igazgatásnak csak a keretét szabta meg és ennek keretében felhatalmazta a belügyminisztert, hogy a közegészségügy részletes szabályozására szükséges utasításokat — természetesen a szükségnek és az orvostudomány állásának megfelelően — saját hatáskörében adja ki. A törvény megalkotása óta eltelt közel hét évtized alatt sok száz miniszteri rendelet látott napvilágot, amelyik mind azt célozta, hogy az orvostudomány mindig újabb felfedezéseit a közösség egészségvédelmére hasznosítsák.

A legtöbb közegészségügyi rendelkezés a végrehajtás szervéül a helyhatóságot jelöli meg. Ez érthető is, mert egészséget védeni ott kell, ahol az ember él, vagyis saját környezetében. Itt kell megszüntetni ártalmakat, itt kell elhárítani veszedelmeket és itt kell mindenkit megtanítani a védekezés módjaira. Ezért helyi rendészeti ügy a közegészségügyi ügyek javarésze.

Azt, hogy az embernek legnagyobb kincse az egészsége, minden ember: kicsi és nagy, gazdag és szegény egyaránt tudja. Miért kell akkor mégis az embereket igen sokszor a törvény erejével egészségük védelmére kényszeríteni? A legfőbb oka ennek az, hogy az emberek legnagyobb részének nincs alkalmuk ahhoz, hogy az orvostudomány legújabb felfedezéseiről tudomást szerezzen. Különösen áll ez a falusi és még inkább a tanyai lakosságra. Őket csak a törvényes rendelkezések fogják megtanítani mindarra, amit maguk vagy mások egészségének megóvása érdekében tenniük kell, vagy amit cselekedniük

virtusra építettek, nem élettelen köre; a haditechnikát a fortély pótolta, a tömeget az egyéni bátorság, a szakállas ágyúkat a szuroköntő rések a falakon és a hiányzó puskaport a forróvíz.

Azt a harcot, ami a Végeken folyt, nem lehet a nyugateurópai lovagvilág szemléletével mérni. Kegyetlen és irgalmatlan volt itt a küzdelem, ahol a meztelen kard élén dőlt el, hogy élünk-e holnap, vagy elsepernek az útból, független államiságunkkal, hitünkkel együtt, mint a Balkán népeit. A török megtanulhatta a Végeken, hogy a Keresztnek éle is van; a harcedzett, szikkadtképű végbeli katonák nem mentek a szomszédba tanácsért, ha vissza kellett adni a pogánynak a kölcsönkenyeret. Nem cserfalombra, hanem életre-halálra ment itt a harc, „szeget-szeggel, — egyért-egyelt! — ez volt a jelszó. A török beütött a magyar városokba és rabokat hurcolt el, ilyenkor a végbeliek sem sokat vakargatták a fejüket, hanem rácsaptak a hódoltsági terület valamelyik városára, lehetőleg akkor, amidőn vásárt tartottak ott — ezt nevezték „vásárütés“-nek —, összefogdostak egy csomó török kereskedőt és addig haza nem engedték őket, míg megfelelő számú keresztény rabot el nem bocsátottak helyettük. A palotai vitézeknek egy ízben sikerült egy olyan előkelő kalmárt elcsípni, akinek ellenében a budaiak nem kevesebb, mint kétszáz keresztény rabot ajánlottak fel. Ha a török a hirhedt galatai toronyba hurcolta a magyar foglyokat, ahol keleti kegyetlenséggel gyötörte őket, hát bizony a végvárak börtöneiben sem etették mazsolával a török rabokat. Írt is elég panaszos levelet Musztafa budai basa Miksa királyhoz, melyekben a vég-

beliekre, de különösen a kékkői Balassákra vádaskodik és ígéretet, hogy a törökgyűlölő végbeliek tetteit majd százannyival torolja meg. Amiből az is kiviláglik, hogy a török lovagiassága éppen úgy nem esett a harciasság rovására, mint a végbelieké.

Századokon át nevelkedtek a Végeken a katonanemzedékek, a kontyos pogány gyűlölete apáról fiúra szálló örökség volt. Nem vártak, de nem is adtak kegyelmet. Mikor Szigetvár ostrománál a törökök kegyetlenkedtek a magyar rabokkal, felettül Zrinyi a várfalon az ostromlók szemeláttára huzatta karóba az elfogott janicsárokat; mikor pedig az egri végvárat ostromló Ali és Ahmed basák gögös üzenetben felszólították a hősokeket, hogy adják meg magukat, a legendás vár védői a legmagasabb bástya tetejére, két lobogós kopja közé egy fekete koporsót függesztettek, amelyre hatalmas, vérpiros betűkkel ezt írták: „Vagy az ostromló, vagy az ostromlott számára!“ Meg is értette ezt azonnal a török, nem üzengetett többé, hanem hozzátartott serényen ahhoz az ostromhoz, amely a győzhetetlen szultán hadseregének legesúfosabb kudarcává lett: bár földig rombolták le a falakat, a várat nem tudták elfoglalni.

De ha nem jött a török a várak alá, akkor a végbeliek mentek eléje. Úgy mentek a „törökles“-ekre, mint a vadászatra, lóháton, páncél nélkül, könnyű ruhában. Messzire elkalandoztak ilyenkor, furfangos cselekekkel nyugtalanították a pogányt, meglesték és törbeccsálták őket. Fiatal és regényes katonaszellem és kalandszeretet töltötte el a Véget, lemosolyogták a halált és hittek a szerencsében, amely a talpig férfit segítő csak tartósan. Nem. pénz-

nem szabad. Legtöbbször okát sem értik a tilalmaknak és annak csak nyüvét és terhét érzik. Azoknak az embereknek a száma se kevés, akik tudva a jót, lusták megtenni azt, ami helyes, vagy ha nem magukról, hanem csak embertársaikról van szó, még inkább igyekezzenek elődázni törvényszabta kötelességeik teljesítését. Míg az előbbi esetben kellő türelem és tanítás segíteni tud a helyzeten, addig a másik esetben csak a hatalmi eszközök és a megtorlás segítenek.

Amint említettük már, a törvények és rendeletek a végrehajtással legtöbbször a helyhatóságot, vagyis a községi előljáróságot bízzák meg. A községek előljáróságai a rájuk bízott feladatok maradéktalan megoldására egyrészt szegénységük, másrészt sajátos összetételük (önkormányzatok), de még inkább szétszórott lakosságuk miatt, ami a tanyákon a szélsőig fokozódik, sohase voltak képesek, de a mindinkább szaporodó közigazgatási munka miatt s a rendelkezésükre álló községi közegek elégtelen száma miatt is hovatovább kedvezőtlenebb helyzetbe kerülnek. Ebben találhatjuk okát annak is, hogy a falusi és tanyai lakosságunk között fordulnak elő még ma is legnagyobb számmal azok a betegségek, amelyek a városi lakosság között lényegesen kevesebb áldozatot szednek, egyes nyugati országokban pedig szinte eltűntek.

Falusi viszonyainknak ilyen kedvezőtlen körülményei mellett magától értetődő, hogy a helyhatóságok munkáját minden rendelkezésre álló erőnkkel támogatnunk kell. Ebben a támogatásban részt kell vennie mindenkinek, akit tudása, képessége, életkörülményei arra alkalmassá tesz.

sóvár zsoldosok voltak, hanem hírre, jó névre, kalandra szomjas katonák. Portyázásaik alatt telve voltak támadókedvvel és tervekkel:

*Deli Kortván béget kezünkbe kerítsük,
Délceg Mehemetet lováru! ökleljük...*

Mondja velük és róluk a Végek históriása, a hegedős deák.

A török is portyázott, rabolta a magyar vidéket, de sokszor pórul járt, mint például Bodroghözben, ahol a zempléniek rájukcsaptak és a Bodrognak nyomva kiszorították őket. Éktelen haragra gerjedt erre Kucuk Mehemet, az erdélyi basa, igen fájlalhatta sok jó vitézének halálát, mert a következő átkozódó levelet írta a bátor zemplénieknek:

„Tudtotokra legyen ti nagy Ördögnek fiai, Kis Ördögök, Ördögök lelkei, Kutya felei, Disznó felei, hogy hijába hijjátok magatokhoz a Német Ördögöket és a Magyar Ördögöket! — Könyörgöm én Istennek, hogy lássuk szembe egymást, tudom meghallgatja, nem várom, hogy tik jöjjetek énhozzám... Ördögbe, pokolba bocsátom fejeteke!... Nekem ne tegyetek választ, várjatok el. Isten velünk!”

El is várták a fényesábrázatú basát az északi végeken s mikor újabb portyázók jelentek meg Szerecsnél és a Putnoki vár alatt, újra elverték őket.

Ez volt a végbeli katonaélet: örökös harc. Gondoljunk tisztelettel ezekre a nemzedékekre, akik nemcsak a maguk életét védték, hanem az eljövendő századokat is.

A közigazgatás szervei közül a helyhatóság közegészségügyi munkáját elsősorban a helyhatóság mellett szolgálatot teljesítő hatósági orvos (városi orvos, községi orvos vagy körorvos) hivatott támogatni, sőt annak egy részét teljesíteni. Ma már a helyhatóságok mellett szolgálatot teljesítő hatósági orvosok is állami tisztviselők.

A falu jobb közegészségügye és a lakosság határozottabb egészségvédelme érdekében a legutolsó két évtized lelkes munkájának eredményeként igen sok községben új szerv is működik már: a zöldkeresztes egészségvédelmi szolgálat. Minden egészségvédelmi szolgálatnak tanácsadó orvosa, egészségügyi védőnője (a zöldkeresztes testvér) és tanácsadó helysége (esetleg egészségháza) van. A zöldkeresztes védőnő szintén állami alkalmazott. A tanácsadó orvos és a zöldkeresztes védőnő a tanácsadó helységben előre meghatározott napokon és órában tanácsadást tartanak a hozzájuk fordulóknak. Az egészségvédelmi szolgálatok a közigazgatás keretében tulajdonképpen mindenki számára hozzáférhetővé teszik díjtalanul a háziorvosi intézményt, amelyet eddig csak a jómódú családok állíthattak be maguknak. A háziorvostól nemcsak azt várják, hogy a család valamelyik tagjának betegsége esetén azt gyógykezelje, hanem azt is, sőt elsősorban az a feladata, hogy a család egészségére vigyázzon. Ő tanítja meg a helyes életmódot, ő ad az anyának tanácsot csecsemője, kisgyermek táplálásához, neveléséhez, őtöle várják, hogy a családnak közelében ólálkodó egészség veszedelmét észrevegye és elhárítására tanácsot adjon, általában azt kívánják tőle, hogy ne legyen beteg a családban. Azt mondják, hogy a kínaiak csak addig fizetik háziorvosukat, míg a család minden tagja egészséges. Ha pedig valaki megbetegszik, fizetség nélkül köteles gyógyítani. Ha igaz, amit mondanak, bölcs szokás ez. Ha ilyen mértékben nem is áll az egészségvédelmi szolgálat falusi lakosságunk rendelkezésére, annyit azonban ad, hogy ingyenes tanácsaival a szükséges tudnivalókra megtanítani igyekszik mindenkit, aki hozzáfordul, a védőnő testvér pedig még a lakásukban is felkeresi azokat, akikről tudja, hogy a tanácsra szükségük van, vagy azt szívesen igénybe veszik. A védőnőknak ezt a munkáját családlátogatásnak nevezzük. Tehát az egészségvédelmi szolgálat, mint a közönség tanácsadó szerve, az emberek után a lakásukba viszi mindazt a tudnivalót, amit egyébként megtanulniok alkalmuk sem volna.

Az állami igazgatás közegészségügyi célkitűzéseibe szorosan kapcsolódik a tanügyi igazgatás is elemi népoktatása révén. Az orvos és védőnő legnagyobb segítsége a tanító. Az ő keze alatt sarjad fel minden ember és a falusi emberek javarésze csak tőle van alkalma megtanulni az egészséges élet szabályait és az egészségre szünet nélkül leselkedő ártalmak elleni védekezés módjait.

Az iskolában tanultakat — jól tudjuk — hamar elfelejtik az emberek. Ha nincs továbbtanulási lehetőségük, ha szétszórtságukban magukra hagyatkoznak, hamarosan elmaradnak a világtól és tudatlanságba sülyednek vissza. Ezt a visszasüllyedést igyekeznek meggátolni az iskolán kívüli népművelés, mely előadásaival a felnőtt közönség rég szerzett tudását hivatott ébrentartani és új tudnivalókkal — köztük egészségvédelmi tárgyakkal is — gyarapítani.

Röviden összegezve azt mondhatjuk, hogy az ál-

Felhők között.

Szathmáry fhdgy. felv.

lamhatalom jól felépített rendszerben, a közigazgatás keretében igyekszik mindent megtenni, hogy polgárainak egészségét megvédje. Törvényt hoz, rendeleteket ad ki, azokat a hatóságokkal végrehajtatja, az orvos és védőnő személyében egészségügyi szakképzettségű egyéneket állít egyrészt a hatóság támogatására, másrészt a közönség rendelkezésére, a népoktatás keretében gondoskodik arról, hogy az egészségvédelmi tudnivalókat mindenki megtanulhassa és iskolán kívüli népművelése keretében még arra is gondja van, hogy lehetőséget adjon mindenkinek új tudnivalók megtanulására.

Ez a szép rendszer, amely a helyhatóság közegészségügyi feladatait hivatott támogatni, még mindig nem elég ahhoz, hogy falusi és tanyai lakosságunk egészségügyét a megkívánt jobb szintre emeljük. Az állandóan jelenlévő és támadásra kész egészségártalmak ellen állandó és soha nem lankadó védekezésre van szükség. Tulajdonképpen ezt a nem lankadó védekezést kell kialakítani és állandóan ébrentartani falusi és tanyai lakosságunkban, akiknél viszont a szétszórtság, a továbbtanulási lehetőség hiánya és ami evvel jár, az érdeklődés elmaradása mind-mind a közegészségügyi törekvések ellen dolgozik. A nem lankadó védekezés kialakítása és annak állandó ébrentartása a legnehezebb kultúrmunkák közé tartozik, mert mások egészségét megvédeni az ő közremunkálásuk nélkül, szinte a lehetetlenséggel határos. Vagyis, ha eredményt akarunk elérni, amit el kell érünk, a tudnivalók megtanításán kívül mindenben ki kell alakítanunk azt az akaratot, mely cselekvésre ösztönzi és azt a felelősségérzetet, mely

elismerteti vele, hogy a saját egészsége a nemzetnek is értéke és a más egészsége neki is, mint a nemzet tagjának, kincse.

Azt hiszem, hogy ez után az okfejtés után szinte magától értetődő, hogy közegészségügyi törekvéseink során meg kellett látnunk a m. kir. csendőrség szolgálati utasításának már elől hivatkozott §-ában rejlő nagy lehetőséget. Ez a §. általános rendelkezést ad, ép ezért ha annak szellemi tartalmát szétfejtjük, abból olyan lehetőségek nyílnak, melyek falusi és tanyai egészségügyünk lökészerű javulását eredményezhetik. Egy pillanatig sem gondolok itt a csendőrség munkájának szaporítására, vagy az erősebb hatalmi eszközök igénybevételére. Nem, egészen más az, aminek a lehetősége kínálkozik. Nincs a magyar közéletnek még egy olyan alakja, aki éjjelnappal, zimankos időben és tikkasztó melegben, községben, tanyán, félreeső településeken mindenki által elismert tekintélyével, figyelő és vigyázó szemével, segítségre mindig kész akaratával úgy ott volna mindenütt, ahol a falusi ember élete folyik, mint a magyar csendőr. Ezek a nagyszerű tulajdonságai és szolgálati adottságai azok, amelyek további magyar életek megmentésének lehetőségét rejtik magukban, ha sikerül előttük úgy megértenie a közegészségügyi munka szükségességét, hogy az fészket tud rakni szívükben és szemüket — mint valami varázslatos szemüveget — jártukban-keltükben azokra az egészségártalmakra irányítja, melyek között vakon, kiszolgáltatva élnek ember-testvéreink.

Szeretettel és teljes bizalommal hívják a közegészségügy munkásai kultúrmunkájuk társául a

magyar csendőrt. Néhány cikkben — mely a varázsszemüveg szerepét hivatott betölteni — bemutatjuk mindazokat a közegészségügyi veszélyeket, amelyek még oly sok áldozatot ragadnak el embertársaink közül. Felsoroljuk a legfontosabb közegészségügyi vonatkozású helyi rendészeti ügyeket, melyek szolgálat szerint is a csendőr segítő ténykedésének körébe esnek. Mindezt pedig — ismételjük — nem azért, hogy a csendőr munkáját szaporítsuk, vagy hatalmi eszközeit használjuk, hanem azért, hogy figyelmeztető és tanító szavával ott állhasson embertársai mellett, akik a rájuk leselkedő bajjal szemben vakon állanak, vagy tanulatlanságuk, néha lustaságuk miatt egészségkárosodásnak teszik ki magukat, vagy embertársaikat.

Az egészségvédelem állandó és nem lankado küzdelmet jelent a betegségekkel szemben, de viszont minden győzelem, ami néha csak egy jóindulatú figyelmeztetés nyomán fakad, emberéletet jelent. Emberéletet, amelynek biztonságát, nyugalma eddig is szüntelenül és lankadatlanul őrizte a magyar csendőr.

A csendőrség nyugdíjas ügyei.

Irta: dr. nemes VARGA FERENC g. százados.

(Folytatás.)

Azokat az okmányokat, amelyeket az özvegyi ellátási, illetőleg temetési költség megtérítésére irányuló kérelemhez csatolni kell, az 1924. évi december hó 9-én kelt és az 1924. évi 26. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 246.631/VI-b. 1924. számú körrendelet sorolja fel. A rendelet intézkedései nem szorulnak bővebb magyarázatra, éppen ezért csak az idézett körrendelet 8. pontjában szereplő „Nyugdíj — végkielégítés, temetési segély — kimutatás” kifejezéssel és az e fogalmat fedő okmány milyenségével foglalkozom kissé részletesebben.

Ennek az okmánynak négyféle alakja van attól függően, hogy milyen elbánás alá kerül az igényjogosult. Ezek:

1. *Özvegyi nyugdíj kimutatás*, melyet a tényleges állományban elhalt nő egyén és a polgári, valamint a katonai nyugdíjtörvény hatálya alá tartozó nyugállományú egyén elhalálása esetén kell szerkeszteni.

2. *Özvegyi végkielégítési kimutatás*, amelyet olyan, a polgári nyugdíjtörvény alapján nyugállományba helyezett legénységi állományú egyén elhalálása esetén kell felterjeszteni, aki nyugállományban, engedély nélkül kötött házasságot és akire a törvény 51., illetve 61. §-a vonatkozik.

3. *Temetési segély kimutatást* olyan, a polgári nyugdíjtörvény szerint ellátást élvezett egyén elhalálása esetén kell szerkeszteni, aki nyugállományban halt el, ellátásra jogosult hátrahagyása nélkül.

4. *Temetési járulék kimutatást* a tényleges állományban elhalt nőtlen egyén, valamint olyan, a katonai nyugdíjtörvény szerint ellátást élvezett egyén elhalálása esetén kell szerkeszteni, aki után ellátásra jogosult nem maradt.

A felsorolt négy kimutatás ugyanazon a nyomtatványon: az özvegyi nyugdíj (végkielégítési) kimutatás űrlapján szerkeszthető és elnevezésük

aszerint módosul, hogy milyen járandóságról van szó.

Olyan egyén elhalálása esetén, aki részére nyugilletmény már volt folyósítva, a szolgálati és nyugilletmény kimutatás szerint a megfelelő rovatba egyszerűen bevezetjük a beszámítható szolgálati időt. Tényleges állományban elhalt egyénnél pedig az anyakönyvi lap alapján részletesen bevezetjük a szolgálati leírást a felavatás napjától az elhalálkozás napjáig, a viselt rendfokozatokkal együtt. Ennek megtörténte után kiszámítjuk és bevezetjük úgy a beszámítható, mint a be nem számítható szolgálati időt. Azt a körülményt, hogy az anyakönyvi lap alapján történt a bevezetés, a hasáb elején, a legfelső sorban feltüntetjük és ha a nyomtatványon nincsen a be nem számítható szolgálati idő részére megfelelő rovat, három függőleges és egy-egy vízszintes vonallal létesítünk ilyent. Mindegyik esetben tehát ugyanazon a nyomtatványon dolgozhatunk. Rovatait, ha szükséges, értelemszerű helyesbítésekkel (pl. temetési segély, temetési járulék, stb.) a rendelkezésre álló okmányok alapján, azok kiállító hatósága és számuk feltüntetésével, kitöltjük. Tekintettel arra, hogy a szolgálati idő kiszámításánál különböző felfogások — és így tévedések — fordulhatnak elő, nem lesz érdektelen a kialakult szokást néhány szóban vázolni, annál is inkább, mert a szolgálati idő számítása — és természetesen a szolgálat leírása is — azonos a gazdaság- és közigazgatási hivatalok által szerkesztett szolgálati és nyugdíj kimutatásoknál követendő eljárással.

A szolgálat leírása annak a feltüntetésével kezdődik, hogy az illető egyén hol (pl. honvédségnél) kezdte azt meg és milyen rendfokozatokban szolgált. A felavatás napja után következő minden időt külön, hézagmentesen leírjuk, külön a tényleges és külön a nem tényleges állományban töltöttet. Előbbi, mint beszámítható, utóbbit, mint be nem számítható szolgálati időt. A más testületnél eltöltött szolgálatot ugyanúgy feltüntetjük, mint azt a hasáb elején tettük (pl. A. m. kir. pénzügyőrségnél).

A szolgálati idő számításánál az állományban beállott változási napokat az anyakönyvi lap (tehát az állományparancsi letárgyalás) szerint aprólékos pontossággal kell figyelembe venni, még pedig úgy, hogy a változási nap már a változott állományviszony szolgálati idejének leírásához kerüljön, (pl.: „tartósan szabadságolták 1925. május 31-ével” — esetében május 31-e még tényleges állománynak, június elseje pedig már tartósan szabadságolt, tehát nem tényleges állománynak és így be nem számítandó szolgálati időnek írandó be).

Minden 30 nap egy hónapnak veendő és minden hónap 30 napnak számítandó, tehát nem lehet a napokat naptár szerint összeadni és úgy elosztani 30-al.

Az 1921. évi XXXII. t.-c. 10. §. szerinti felemelt szolgálati időt is úgy számítjuk ki, hogy a valóságos szolgálati időt kifejezzük hónapokban, azt elosztjuk a megfelelő emelési kulccsal és a kijött időt, most már évekre visszazámítva adjuk hozzá a valósággal eltöltött szolgálati időhöz (pl.: 12 év, 9 hó, 1 napi szolgálati időnél a 12 év 144 hónap + 9 hónap = 153 hónap, ezt osztjuk a megfelelő emelési kulccsal, tegyük fel 7-el, ami megvan benne 21-szer. Ez egy év és kilenc hónapot jelent, amit ha hozzá

Kimenő előtt.

Bálint főtörm. felv.

adunk a 12 év, 9 hó, 1 naphoz, eredményként kapjuk a 14 év, 6 hó, 1 nap beszámítható szolgálati időt).

Pontosan az anyakönyvi lap szerint kell bevezetni a háborús éveket, valamint az egyszerűen számítandó szolgálati időket, pl.: az irodai szolgálatot.

Mint már említettem, a kiszámított szolgálati időket grafitirónnal kell a kimutatásba bejegyezni.

A nyugdíjas ügyek igen jelentős részét képezik a különböző családi pótlék igényekkel kapcsolatos ügyek. Ezek aszerint, hogy ki után illetékesek, különböző alcsoportokra oszthatók:

a) a feleség után illetékes családi pótléknál a jogosultsághoz alapvető feltétel a férjjel közös háztartásban, egy fedél alatti együttélés, továbbá az, hogy a feleségnek ne legyen olyan keresete, nyugdíja vagy más járandósága, amely a családi pótlék összegét eléri vagy meghaladja. Eme feltételek hi-telt érdemlő igazolásának hiányában a családi pótlék elvileg nem folyósítható. Az ellátásra igényjogosult büntetőjogi felelősség mellett köteles a feltételek változását bejelenteni.

Az igazolás minden esetben helyhatósági bizonyítvánnyal történik, tehát annak hiányában az osztálygazdasági hivatal a megszüntetésre irányuló bejelentést, vagy a folyósításra irányuló kérelmet pótlás végett már saját hatáskörében visszaadja.

Az említett ellátottság körüli kételyek eloszlatására vonatkozólag az 1943. évi január hó 23-án kelt 527.989/XX—1943. számú belügyminiszteri

körrendelet tartalmaz intézkedést, amikor kimondja, hogy az olyan ellátottság tartozik az itteni fogalom körébe, amely általános kereseti adó alá eső foglalkozásból származik. Az ide nem sorozható jövedelmek tehát nem zárják ki a családi pótlék folyósítását. Így nem zárja ki a feleség utáni családi pótlék folyósítását a feleségnek földbirtokából, házbirtokából, tőkevagyonából, stb. eredő jövedelme, mert az kereseti adó tárgyát nem képezi.

b) A gyermekek utáni családi pótlékre az ellátottság szempontjából általában a fentiek vonatkoznak, tehát az ellátottság — ami a 3500/M. E. 1943 sz. kormányrendelet szerint havi 100 pengő értékhatar — itt is megszünteti az igényjogosultságot, illetőleg az ellátottság tartamára azt szünetelteti.

Több szabály intézkedik a szabályos életkort elért gyermekek továbbtanulását előmozdító ú. n. tanulmányi családi pótlék tekintetében, így az 1912. évi XXXV. t.-c. 8. §-a, valamint az 1912. évi 65. t.-c. 68. §-a. E törvényi rendelkezést kiegészíti az 1912. évi 4597/M. E. számú kormányrendelet, amely felsorolja azokat az intézeteket, melyek látogatása ennek a családi pótléknak folyósítására igényt ad — és az egyéb részletintézkedéseket tartalmazó 1925. évi 7000/M. E. számú kormányrendelet 74. pontja. A főiskolai (egyetemi) tanulmányokat folytató gyermek után a családfő a családi pótlékre igényjogosult, ha a gyermek a vizsgáit (előírt colloquiumait) szabályos időben leteszi, a legénységi állományú egyén középiskolai tanulmá-

nyokat folytató gyermeke után pedig akkor igény-jogosult, ha a gyermek kiváló tanulmányi eredményt ér el, vagyis, hogy az illető iskolára nézve előírt kötelező tantárgyak feléből a legjobb osztályzatot kapja, (kizárja azonban az előbbi feltétel fennforgása esetén is az igényt, ha a gyermek akár egy tantárgyból is elégtelen osztályzatot kap). Mind a főiskolai, mind a középiskolai tanulónál feltétel az is, hogy a gyermeknek sem az iskolától, sem máshonnan ne legyen olyan keresete vagy jövedelme, amely, illetve amelynek értéke a havi 100 pengőt elérí vagy meghaladja.

A tanulmányi családi pótlék kérelmezésénél a következő igazolások szükségesek:

1. tanulmányi eredmény igazolására iskolai bizonyítvány vagy leckeönyv, illetve másolatuk,

2. életkor igazolására születési anyakönyvi kivonat és

3. ellátatlanságot igazoló helyhatósági bizonyítvány arról, hogy a gyermeknek sem az iskolától, sem máshonnan nincsen olyan keresete, jövedelme, melynek értéke a havi 100 P-t elérí vagy meghaladja. Nem tekinthető azonban ellátottnak a gyermek, ha az ösztöndíj-szabályzat szerint tanulmányi ösztöndíjban részesül, még akkor sem, ha annak egy hónapra eső része a 100 P-t elérí vagy meghaladja.

Amennyiben ilyen kérelmeknél a felsorolt igazolások valamelyike hiányzik, azok pótlásáról az osztálygazdasági hivatal hatáskörében intézkedik.

A családi pótlékról elmondottak a nevelési járulékra is vonatkoznak. Tanulmányi családi pótlékról azonban csak legénységi állományú egyéneknek — alhadnagyig bezárólag — lehet szó, mert a tisztek gyermekei családi pótlékánál és nevelési járulékanál a korhatár a betöltött 24. életév. A tanulmányi családi pótlék élvezete a tanulmányok befejezéséig tart.

A családi pótlék és nevelési járulék korhatárában az a különbség, hogy a családi pótlék a gyermek 16. életévéig, a nevelési járulék pedig 17. életévéig illetékes (alhadnagy gyermekénél, csak 20. életévig).

A katonai nyugdíjtörvény alapján folyósítandó nevelési járuléknál is eltérés van. Ugyanis ennél nem szükséges a tanulmányoknak kiváló folytatása, elegendő a jó eredmény is. Jó a tanulmányi eredmény akkor, ha a kötelező tárgyakból elnyert jegyek értékét összeadva, az összeget elosztjuk e tantárgyak számával és legalább kettő vagy ennél kevesebb végeredményt kapunk.

A családi pótlék és nevelési járulék között a különbség leginkább azok összegszerű nagyságában mutatkozik, de ez a két összeg lehet egyező is. A nevelési járulék a családi pótléknál több lehet, de kevesebb nem. A nevelési járulék csak akkor jár, ha az atya nem él.

c) Az 1912. évi XXXV. t.-c. 9. §-a szerint a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulásával egyéb családtagok után is lehet családi pótléket engedélyezni. A számításba jöhető családtagokat a 7000—M. E. 1925. számú kormányrendelet 70. pontja sorolja fel. Ezek: 1. a szabályos életkort elért édes- és mostohagyermek,

2. törvényes édesanya és édesanyja,

3. teljes árvaságra jutott törvényes unoka és

4. nevelt (örökbefogadott) gyermek.

(Folytatjuk.)

Balesetbiztosításokkal elkövetett csalások.

Beküldte: MAKKOS JÓZSEF főtörzsőrmester
(Szeged).

1939. év tavaszán Magyarcsanád román határszéli községben letelepedett egy magát Muresan* Andrásnak nevező, 28 éves, nőlen kereskedősegéd, aki állás nélkül lévén, költsékes életmódjával mind az illetékes apátfalvai örs, mind a község lakossága előtt gyanussá vált.

Az apátfalvai örs bejelentése alapján a nyomozó alosztály többször kivezenelt polgári ruhás nyomozót Muresan megfigyelésére, azonban a bizalmas puhatolások nem vezettek a kívánt eredményre. Annyit sikerült csupán megállapítani, hogy atyja, aki Csanádpalotán szabómester volt, 1936. évben elhalt és az egyik budapesti biztosítóintézet 6800 pengő életbiztosítási összeget fizetett ki Muresan Andrásnak. Ebből az összegből az édesanyja 1938. évben Magyarcsanádon 800 pengőért egy házat vásárolt, Muresan pedig Budapesten dohánytőzsdét bérelt, de ezt nemsokára otthagya és Magyarcsanádra költözött özvegy édesanyjához.

Magam is hosszú időn át megfigyelés alatt tartottam Muresant, de költsékes életmódjának titkát nem tudtam felfedni.

Bosszantott ez a sikertelenség, mert bizonyos voltam abban, hogy Muresan körül valami nincs rendben.

Hetek múlva az egyik „B” egyénem útján megtudtam, hogy Muresannak az egyik budapesti biztosítótársaságnál balesetbiztosítása van. Hónapokkal ezelőtt baleset érte, s azt a biztosítótársaságnak bejelentette, azonban a társaság nem hajlandó fizetni s ezért per útján követeli a balesetbiztosítási összeget. Azt, hogy Muresan melyik biztosítótársaságnál kötött balesetbiztosítást, a „B” egyénnek megtudnia nem sikerült.

Első feladatomból az volt, hogy meggyőződjek az értesülés helytálló voltáról. Budapestre utaztam azonnal az elgondolással, hogy sorra járom az összes biztosítótársaságokat. A csendőrségekötő tiszt úr útján hamarosan megtudtam ezek címét.

Megjelenésem célját közölve, minden biztosítóintézetnél örömmel fogadtak, mert — mint mondták — legfőbb ideje, hogy a nyomozó hatóság is figyeljen Muresan gyanús balesetbiztosításaira. Nevezetesen a legtöbb budapesti biztosítótársaságnál már úgy ismerték, mint műbaleseteket előidéző egyént, aki ily módon károsítja meg a biztosítótársaságokat.

Megtudtam, hogy Muresan 1938-ban és 1939-ben — részint saját nevében, részint álneveken — A és B biztosítóintézeteknél egy-egy 30.000 pengős balesetbiztosítást kötött, a C biztosítótársaságnál pedig 25.000 pengős balesetbiztosítási ajánlatot tett. A kötvényekben marhakereskedőnek tüntette fel magát.

Az A és B biztosítóintézetek minden aggály nélkül elfogadták Muresan biztosítási ajánlatát. Egyedül a C biztosítóintézet volt óvatos, mert nyomoztatta Muresan magánviszonyait s miután rájött arra, hogy ugyanez az ember már másik két intézetnél is kötött hasonló biztosítást, ajánlatát elutasította.

Muresan a biztosítási kötvények birtokában

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

1938 május 18-án (az ügyletek megkötése után két hónap múlva) mind a három biztosítótársaságnál bejelentette, hogy 1938 május 7-én Mezőkovácsházán baleset érte. Este 20 órakor a Fő-utcán, a sáros betonjárdán elcsúszott és a balkezeiben tartott fél-literes üres olajosüveggel úgy elvágódott, hogy az a kezében darabokra tört. Az üvegszilánkok balkezeinek hüvelyk- és kisujját annyira megsértették, hogy ez a két ujjja érzéketlen és teljesen meg fog merevedni. Kérte a biztosítótársaságokat, hogy a sérüléssel arányban álló biztosítási díjat részére fizessek ki.

Erre a bejelentésre a biztosítótársaságok megtagadták a fizetést és az ügyet per útjára terelték. A per befejezése előtt azonban az A biztosítótársaság 2.500 pengőt, míg a B 4.000 pengőt kifizetett.

Az E biztosítótársaságnál közölték velem, hogy Muresan, mint marhakereskedő, 1939 április 1-i kezdettel egy 100.000 pengős, majd május 1-i kezdettel egy újabb 100.000 pengős utasbalesetbiztosítást kötött. A kötvények értelmében a biztosítások csak személy-bérgépkocsival történt baleset esetén érvényesek. Mint megállapítottam, Muresan András eme nagyszegű utas-balesetbiztosítási kötvények után havi 242 pengő biztosítási díjat volt köteles fizetni.

1939 augusztus 10-én (a biztosítások megkötése után 4 hónapra) bejelentette a biztosítótársaságnak, hogy 1939 augusztus 6-áról 7-ére virradó éjjelen Apátfalva—Magyarcsanak között a műuton gépkocsibaleset érte oly módon, hogy a bal első fék beszorult, a gépkocsi balra megbillent és nekiment a műút mentén levő fák egyikének. Ijedtében a jobbkezeivel (az előző balesetnél a balkeze sérült meg) megkapta a gépkocsi félig leeresztett, kitört ajtóüvegét, mely a jobbkezeinek hüvelyk-, mutató- és középujját úgy elvágta, hogy azok bénák maradtak. A biztosítótársaságtól ezen sérüléseért 97.300 pengő kártérítést követelt, a társaság azonban a kártérítési összeg kifizetését megtagadta.

A biztosítótársaságoknál való puhatolásaim során megállapítottam, hogy Muresanon kívül jóbarátai, Kiss Péter mezőkovácsházai és Iharos János csanakpalotai lakosok is kötöttek ilyen gyanús balesetbiztosításokat, részint a már említett, részint más biztosítóintézeteknél.

Ők is úgy jártak el, mint Muresan: néhány hónapra az ügyletek megkötése után balesetet jelentettek be a társaságoknál és kártalanítási igényekkel léptek fel.

Mivel a baleset következtében kapott sérüléseket tanukkal és orvosi látellel elfogadhatóan igazolták, a pereskedések végül is kiegyezéshez vezettek. Ilyenformán mindketten fejenként több ezer pengőt vettek fel a biztosítóintézetektől.

Megállapítottam azt is, hogy a kifizetett biztosítási díjak felvételének igazolásánál minden egyes esetben szerepel az aláírt tanuk között dr. Kelemen Tibor csanakpalotai lakos, aki mint büntetett előéletű ügyvédjelölt volt előttem ismeretes. Most már láttam, hogy körmönfont biztosítási csalások sorozatával állók szemben s hogy ezek értelmi szerzője csakis dr. Kelemen lehet, mivel tudtam róla, hogy állandó foglalkozása és jövedelme nincsen.

A sértett biztosító társaságok ezután, megbeszéléseim alapján, nevezettek ellen csalás miatt a szegedi kir. ügyészséghez írásbeli feljelentést tettek.

A szegedi kir. ügyészség a hozzá beérkezett feljelentésekben tárgyalt csalások nyomozására az alosztályparancsnokságot kérte fel, ez pedig velem együtt Ökrös Vince főtörzsőrmestert rendelte ki. A nyomozást az apátfalvai őrs járőreinek támogatásával 1940. március 17-én Apátfalván megkezdtek.

Muresan Andrást, Kiss Pétert és Iharos Jánost az előre elkészített terv szerint őrizetbe vettük, míg dr. Kelemen Tibor őrizetbe vételét szándékosan mellőztük, arra gondolva, hogy az ügyben kikérdezendő tanukat majd hamis vallomásra igyekszik bírni, miért is gondolkodtam nevezett megfigyeléséről. Ebben a feltevésemben nem is tévedtem, mert a nyomozás megkezdését követő napon a csanakpalotai őrs járőre az egyik B egyéntől arról értesült, hogy dr. Kelemen Szabados József biztosítási ügynököt a tanúkként számításba jövő személyek megfélelő kioktatására felbérlette. A csanakpalotai őrs Szabadost még aznap, dr. Kelemen pedig másnap őrizetbe vette s a nyomozás színhelyére, Apátfalvára kísérte.

A bizalmas puhatolások során szerzett és már ismertetett adatok alapján tudtuk, hogy Muresan Andrásnak volt legtöbb balesetbiztosítása, továbbá hogy mind Kis Péter, mind Iharos János balesetbiztosításairól Muresan Andrásnak tudomással kellett bírnia, így tehát Muresant kérdeztük ki először.

Eleinte tagadta, hogy szándékosan idézte volna elő a baleseteket. Szerencsére a kikérdezése során előadottakat minden esetben feljegyeztük, s mivel többszöri kikérdezése során az addigi előadásaival szemben ellentétes vallomást tett, ezeket végül elébe tártuk. Különösen arra nem tudott elfogadható választ adni, hogy miért kötött állásnélküli kereskedősegéd letére két 100.000 pengős utasbalesetbiztosítást és miből fizette a biztosítási kötvények után illetékes havi 242 pengő biztosítási díjat.

Mikor rámutattam arra, hogy mindkét keze nyomorék lett egy olyan ember közreműködése folytán, akinek semmi baja nincs s hogy mindennek ellenére pénzzel sem rendelkezik, magába roskadt és vallani kezdett. Első szava az volt, hogy mindenekelőtt vegyük őrizetbe dr. Kelemen Tibort, mert ő az összes csalások értelmi szerzője. Dr. Kelemen ekkor már őrizetünkben volt, de Muresantól teljesen elkülönítve.

Muresan a csalások végrehajtását az alábbiak szerint adta elő:

1938. év tavaszán Herczeg József biztosítási ügynök biztatta, hogy kössön balesetbiztosítást, mert azon keresni lehet. Elmondotta Herczeg, hogy neki is volt balesetbiztosítása s amikor egy alkalommal szándékosan leesett a motorkerékpárról, a biztosító intézettől nagyobb összeget kapott. Erre ő Herczeg révén az A biztosító társaságnál 30.000 pengős balesetbiztosítást kötött.

Ezt közölte dr. Kelemennel, aki azt mondta neki, hogy ha már van balesetbiztosítása, úgy azt ügyesen használja ki, „csináljon“ balesetet, hogy a biztosító társaságtól pénzt kapjon. Dr. Kelemen felajánlotta, hogy összehozza dr. Kovács Lajos csanakpalotai lakos szigorló orvossal, aki tanácsot fog neki adni, miként lehetne balesetet szándékosan úgy előidézni, hogy valamilyen testrész megbénuljon.

Dr. Kelemen rövid idő múlva valóban összehozta dr. Kováccsal, aki azt tanácsolta, hogy fecskendezzen be az egyik ujjába novocain injekciót érzéstelenítés végett, majd ott, ahol az ujj mozgató iná van, egy késsel vágja át. Ez az ujj a bÉna marad. Dr. Kovács és dr. Kelemen a várt biztosítási összegekből 200—200 pengő tiszteletdíjat kötöttek ki maguknak.

Ezután kötötte meg a 30.000 pengős balesetbiztosítást a B. intézetnél.

1938. április hó vége felé dr. Kelemen azt ajánlotta, hogy a balesetet ne Csanádpalotán, hanem Mezőkovácsházán Kiss Péter ottani hentesmesterrel együttesen rendezzék meg, mivel Kissnek is van már ugyanilyen célból több biztosító társaságnál balesetbiztosítása.

Dr. Kováctól közben megkapta a novocainról szóló orvosi vényt injekciós tűvel együtt és egy bonckést. Ezekkel a tárgyakkal 1938. május elején elutazott Csanádpalotáról Mezőkovácsházára, ahol felkereste Kiss Pétert. 1938. május 5-én délután motorkerékpáron elmentek Magyarbányhegyesre s az ottani gyógyszerárban megvásárolták a novocaint.

1938. május 7-én este Kiss Péter a hentesüzletének hátsó részében az ő (Muresan) balkezének kis- és hüvelykujjába befecskendezett az injekcióból s ezután ő a bonckéssel ezt a két ujját a mozgató inaknál elvágta. A tenyerébe egy zsebkendőt tett, hogy ne lássa senki vérző ujjait. Kiss a kezébe adott egy félliteres üres olajos üveget és elindultak az egyik borbélyműhely felé, ahol akkor többen tartózkodtak. A borbélyműhelybe azzal a szándékkal mentek be, hogy onnan mindjárt ki is jönnek, mintha nem akarnának várni. Ezt azért tették, hogy legyenek tanuk, akik igazolni tudják: úgy esett el a műhelyből való kilépéskor. Amikor az utcára léptek, Kiss szándékosan meglökte, mire ő az üveget a járdára dobta és úgy tett, mintha elesett volna. Ezután újból visszatértek a borbélyműhelybe és közölték az ottlevőkkel, hogy véletlenül elesett s az üveggel elvágta a két ujját. A beszerzett orvosi bizonyítvány és tanuvallomások alapján kérte mindhárom biztosító intézettől a sérülése arányában illetékes balesetbiztosítási összeget. Mint már említettem, két biztosító társaságtól sikerült is összesen 6500 pengőt kapnia. Dr. Kovácsnak és dr. Kelemennek ebből az összegből kifizette a 200—200 pengő tiszteletdíjat.

1938. szeptember 16-án dr. Kelemen átadott Muresannak egy fecskendőt tűvel együtt azzal, hogy utazzék Mezőkovácsházára és adja át azokat Kiss Péternek, mert most már az is meg akarja rendezni a maga műbalesetét. Így is történt. Kiss balkezének hüvelykujjába ő fecskendezte be a novocain-t s utána Nagy Sándor a hentesüzletében a vendégek előtt — tehát tanuk jelenlétében — készköszülés közben szándékosan elvágta balkezének hüvelykujját a tenyér felől. Sérülése azonban rohamosan gyógyult, úgy hogy nem számíthatott a biztosító társaságoktól biztosítási összegre. Dr. Kovács tanácsára, amiért annak 40 pengő tiszteletdíjat fizetett, hígtott gipszoldatot fecskendezett a sebébe. Ezt a műveletet egyedül végezte el. Ezután a seb annyira elgenyesedett, hogy a makói kórházban 1938. november 4-én a balkéz hüvelykujját tenyérizomzattal együtt műtét útján el kellett távolítani.

A beszerzett orvosi bizonyítvány alapján persze ő is mindhárom biztosító intézettől kártalanítást kért. Az egyikkel 7500 pengőben ki is egyezett, míg a másik kettő igényével elutasította.

Dr. Kelemen biztatására Iharos János is elhatározta, hogy biztosítási kötvényeit hasonló műbalesettel hasznosítja. Muresan társaságában felkereste dr. Kovácsot, aki 500 pengőről szóló váltó ellenében vállalta a kívánt „műtétet“. Iharos bal hüvelykujjának érzéstelenítése után egy tűvastagságú műszerrel beleszúrt a hüvelykujj második izületébe, aminek következtében a hüvelykujj bÉna maradt.

Iharos János ezután visszatért Csanádpalotára, ahol másnap kerékpározni ment, majd olyan helyen, ahol többen jöttek vele szembe, a kerékpárjáról „leesett“. Természetesen gondoskodott róla, hogy szándékos balesete a véletlen művének tűnjék s hogy a járőkelőket később tanuként felhasználhassa. A beszerzett orvosi bizonyítvány alapján ő is mindhárom érdekelt biztosító intézetnél bejelentette a balesetet, de csak az egyiktől kapott pénzt — 2.100 pengő — a többi a fizetést megtagadta.

Muresannak 1939. év elején, amikor az „A“ és a „B“ intézettől a biztosítási összegeket megkapta, az volt a szándéka, hogy kiutazik Amerikába. Ettől a tervétől azonban rövidesen elállt, mert közben dr. Kelemen közölte vele, hogy Szabados József biztosítási ügynöknél köthető egy nagyon kedvező utasbalesetbiztosítás, mely csak személygépkocsin történt balesetre érvényes. Dr. Kelemen szerint a balesetbiztosítási összeg után havonta kb. 100 pengő tiszteletdíjat kell fizetni egy éven át és azután a biztosítás élete végéig érvényes. Mikor Muresan pénztelenségre hivatkozott, dr. Kelemen azt monddta, hogy fedezi a biztosítási díjakat, ezzel szemben csupán annyi a kikötése, hogy a megrendezett baleset után a biztosítótársaságtól kapott összeg 10%-át megkapja.

Muresan, dr. Kelemen rábeszélésére 1939. április 1-i kezdettel — mint már tudjuk — valóban megkötötte a két 100.000 pengős utasbalesetbiztosítást, havi 121—121 pengő díjfizetési kötelezettséggel. Az összegek fizetésére dr. Kelemen 500 pengőt adott át Muresán Andrásnak.

1939. június havában Muresan közölte dr. Kelemennel, hogy nem hajlandó a biztosításokat tovább is fenntartani, mert fél az esetleges következményektől. Dr. Kelemen rábeszélésére azonban tovább is fizette a biztosítási díjakat, mivel az ügyvédjelölt kilátásba helyezte, hogy gondoskodni fog egy szándékosan előidézett baleset megrendezéséről.

Muresannak eszébe jutott, hogy van Debrecenben egy nőismerőse, akinek soffőr udvarol. Elutazott tehát Debrecenbe, ahol megismerkedett nőismerősenek udvarlójával: Gáspár Gyula soffőrrel. Gáspár Muresan rábeszélésére vállalta, hogy megrendezi egy általuk vásárolt, használt személygépkocsival a műbalesetet s ezért a várt biztosítási összeg 50%-át kötötte ki magának. Közben azonban Gáspár bevonult katonai szolgálatra, így a szerepe tárgytalanná vált.

Helyette — hosszas rábeszélés után — Berényi István makói bÉrgépkocsist nyerték meg a tervüknek, s megegyeztek vele abban, hogy saját gépkocsiját bocsátja rendelkezésükre, ezzel szemben a gépkocsin bekövetkező sérülések kijavítására 100 pengőt,

majd a biztosítási összeg kifizetése után 2000 pengőt fog kapni.

Megállapodtak abban, hogy Berényi 1939 augusztus 6.-án délután Makóról kimegy bérgepkocsijával Magyarcsanádra, ahonnan Muresan magával visz két ismerőst, akik az ügyről semmit sem tudnak és csak tanui lesznek a balesetnek. Makón aznap estig szórakozni fognak, majd Berényi a késő éjjeli órákban a bérgepkocsijával Makóról visszazsallítja Magyarcsanádra őket. Útközben Muresannak Berényi mellett kell ülnie. Berényi alkalmas helyen meglöki Muresant, mire ő a már előre elkészített csavarkulccsal kitöri a személygépkocsi félig leeresztett ajtóablakát. Berényi ugyanakkor erősen fékez és a gépkocsit a műút mentén levő fásor egyik fájának irányítja.

Beszélték dr. Kováccsal is, aki megígérte, hogy a kérdéses napon Makón fog tartózkodni és elvégzi a szükséges műtétet.

A terveket tett követte. Eleinte ment is minden simán. Kissé megzavarta ugyan a számításukat az, hogy Magyarcsanádról a két tanun kívül Muresan egyik nőismerőst is magukkal kellett vinniük, mert velük akart mulatni és a kérés elől nem tudtak kitérni, de a kocsi így is elérték.

Makóra érve az egyik vendéglőben záróráig szórakoztak. Közben a késő esti órákban Muresan és Berényi gépkocsival felkeresték dr. Kovácsot, ideiglenes makói lakásán, anélkül, hogy eltávozásuk célját a társasággal közölték volna. Dr. Kovács Muresan jobbkezeének hüvelyk-, mutató- és kisujjába érzéstelenítőt fecskendezett be, majd utána bonckéssel az ujjak mozgató inait átvágta és vattát adott, hogy szorítsa a tenyerébe. Muresan és Berényi ezután visszatértek a vendéglőbe, ahonnan zárórákor valamennyien eltávoztak. A gépkocsiba való beszálláskor Muresan a nőismerőst mindenáron a kocsi hátsó ülésére akarta ültetni, azonban az nem volt erre hajlandó, így Muresan kénytelen volt eltérni, hogy a nő a gépkocsiban elől, közte és Berényi között foglaljon helyet. Ez megakadályozta azt, hogy Berényi a megbeszélte könyökérintéssel jelt adjon Muresannak.

Berényi ugyan menetközben fékezett egy alkalmas helyen, mire a gépkocsiban ülők valamennyien megijedtek, azonban Muresan ezt az alkalmat az ablaküveg kitörésére nem tudta felhasználni, mivel nem tudott erre előkészülni észrevétlenül. Így a megbeszélte műbalesetet ez alkalommal nem tudták végrehajtani.

Magyarcsanádra érve, Muresannak most már nem volt más választása, minthogy újból beült Berényi gépkocsijába és kettesben visszaindultak Makó felé. Berényi útközben Apátfalva község határában egy előre kiszemelt útszéli fának szándékosan nekivezette a gépkocsiját, majd Muresan a kocsi félig leeresztett ajtóablakának üvegét egy csavarkulccsal szándékosan kitörte.

Ezután Apátfalván felkeresték a községi orvost, akivel Muresan a jobb kezén levő és dr. Kovács orvos segítségével előidézett ujj sérüléseket bekötötte, majd sérüléseiről orvosi bizonyítványt kért.

Muresan a műbaleset lefolyását azután közölte dr. Kelemennel, aki az orvosi bizonyítvány alapján azt bejelentette a biztosító társaságnak és Muresan

nevében 97.300 pengő kártérítési összeget követelt. A biztosító társaság előtt gyanússá vált a baleset és így a kártérítési összeg kifizetése elől elzárkózott. A biztosító társaság ellen ekkor pert indítottak, azonban a polgári per megkezdését megakadályozta az alosztály nyílt nyomozása.

Az ügy nyomozása során Muresan, Berényi és Iharos beismerték cselekményüket, míg dr. Kelemen, dr. Kovács és Kiss tagadták a részességüket.

Az apátfalvai űrs a gyanúsítottakat 1940. március 24-én elfogta és tényvázlattal a szegedi kir. ügyészségnek átadta.

A bíróság Muresant 3 évi és 6 hónapi fegyházra, Kiss 2 évi és 4 hónapi fegyházra, Iharost 1 évi börtönre, dr. Kelemen 3 évi fegyházra és dr. Kovácsot 18 hónapi börtönre ítélte.

*

A leírt biztosítási csalás-sorozat megdöbbentő képet ad arról, hogy mi mindenre képes a pénzszerezési vágytól megszállott bűnöző. Saját testi épségét is könnyen odadobja, ha másképp nem tud hozzájutni a sóvárgott pénzhez. S ha az üzlet kifizetődik, segítőtárs is bőven akad.

Az ilyen, ú. n. intellektuális bűncselekményeknél legtöbbször csak az alapos, körültekintő polgári ruhás nyomozás vezethet eredményes nyílt fellépéshez. A leírt eseteknél is ez hozta meg a sikert.

PORTYÁZÁS

Rövid híradás számol be arról, hogy Árpádházi Margit szentté avatását a pápa jóváhagyta. A hír nem keltett különösebb feltűnést, az emberek nem beszéltek róla sem társaságban, sem a vonaton, pedig ott minden szobakerül, ami egyáltalában számot tartat arra, hogy újság legyen a neve.

Ez a szenttéavatás a mostani időkben nagy eseménynek tekinthető magyar szempontból. Nagy árat fizetett a mi nemzetünk azért, hogy a kereszténység megmaradjon a Kárpátok között, amiért nem egyszer kellett nekünk Európának ebben a váltóterületében helytállani. Margit is ennek a helytállásnak volt egyik ádozata és hőse, ezért emelkedik most a neve a szentek közé. Ha valaki illetékes ennek elismerésére, a római egyház feje az.

Évszázadokon át védte a magyarság a keresztény gondolatot, hitet és műveltséget. Ez kapcsolt bennünket az európai közösséghez, enélkül hova, kihez és mihez tartozhatnánk?

A Kereszt... Címerünk egyik látható része és történelmi sorsunk vezető jele. Egyik kezünkben mindig Krisztus keresztje. Keresztényekké lettünk évezredekkel ezelőtt, keresztények maradtunk sok nehéz évszázad küzdelmeiben, keresztények maradtunk ezután is.

A nemzetünk tehát keresztény nemzet, magyar szentek példázák e téren teljesítményeinket, de keresztények vagyunk-e valamennyien egyenként is? Tessék kicsit elgondolkozni ezen. Elő lehet venni Krisztus tanítását, az a legtisztább tükre annak, hogy igazán keresztények vagyunk-e valamennyien?

Nem egészen. A Kereszt tana és hite nemcsak abból áll, hogy időnként templomba járunk. A Kereszt tana az emberi tisztesség és önzetlenség legtiszt-

több kifejezője. A Kereszt tana sokat ad az ember fürkésző, sokszor botladozó elméjének, de sokat is követel tőle. A Kereszt tana mindent megold, ami ember és ember között ütközőpont lehet. Ha ezt a tanítást mindenki betartja, akkor nincs békétlenség és nincs semmi, ami az embert a másik emberrel szembeállíthatná.

Ez az emberek számára ma még túltökéletes volna. A Kereszt kétezer éve jelent meg a szemünk előtt, de még sok idő kell hozzá, hogy a krisztusi gondolathoz megfogható közelbe jussunk. Az önzetlenség és a jószándék ma még túlkevés az emberben, hogy valóban keresztény legyen.

Eljut-e az ember valaha oda? Biztosan el. Minden megpróbáltatás ahhoz visz közelebb. Az embernek egyszer el kell jutnia a tökéletesedésnek ama fokára, ahol a kereszt tana és a mindennapi élet között nincsenek akkora távolságok, amilyeneket ma még mindenfelé látni. A Kereszt tana nemcsak hit, hanem útmutatás a gyakorlati életre is. Az idők során az utóbbit nem méltatta az ember annyi figyelemre, mint a hit tételeit.

Aki ezt nem hiszi, vegye elő a Bibliát és lapozgasson benne. Érdekes és hasznos. Keressük benne a mindennapi gondokat, problémáinkat, a bajok okait és az orvoslás módjait, mind ezt megtaláljuk. Ha új törvényekről, gazdasági, társadalmi haladás új szabályairól olvasunk, a Bibliában valamennyinek a forrását megtaláljuk. Mindez nem más, mint megint egy lépés, újra egy lépés a Kereszt tana felé.

Tessék ezen kicsit gondolkodni. Annyiféle programot, elméletet látunk, hogy ebben a zürzavarban egyetlen szilárd és világos útmutató csak a Kereszt lehet. Ő már mindent megmondott az embernek. Az embér neki nem mondhat semmi újat és nem alkothat olyat, amire a Kereszt már évezredek óta meg ne adta volna az útmutatást.

Tessék odaállni a Kereszt mellé a gyakorlati élet dolgaiban is. Ez a legbiztosabb útmutató. A Kereszt tana az önzetlenség és emberi egymásrautaltság tana, valóságos életprogram, minden ember számára út, amit pap, polgár, katona, földműves, minden rendű és rangú ember egyaránt járhat. A csendőr is, sőt az emberi jószándékot és tisztességet védő csendőr éppen jogosan.

Igy kell értelmezni a kereszténységet, ez benne az örök erő és érték. Enélkül üres forma lett volna már kezdetben és akkor már régen nem is lenne. Ez az, amit meg kell tartani az ember számára, amiért érdemes helytállani, az a legtisztább és legtökéletesebb emberi életforma, amit minden politikai program csak egy-egy részében utánozhat, de föléje nem kerülhet soha.

Ezért nem kell nekünk csendőröknek a politika. Nélküle is megvagyunk, mint katonák és keresztények. Emberek, akiknek a tisztesség és önzetlenség az útmutatónk, maga a Kereszt. És az marad az emberiség jövője számára is, bármennyire mutassa is a látszat, hogy időnként elszakadnak tőle az emberek.

Ki tudta?

Régen, különösen birtokpereknél, ha az igazságot kideríteni nem lehetett, a bíró a sorsra bízta a döntést: a felek kazalból szalmát húztak ki s aki a rövidebbet húzta, az lett a vesztes.

Képek a nagyvilágból.

Japán tengeri és légi hadereje.

Japán tengeri hadereje 1905-ben, Csuzimánál bizonyította be első ízben félelmetes erejét, amikor megverték a túlerőben lévő orosz hajóhadat.

Az első világháborúban entente oldalon küzdött ugyan Japán, de a háborút követő békeszerződések teljesen figyelmen kívül hagyták Japán érdekeit. Az 1922-ben megkötött washingtoni flottaegyezményben Japánnak csak azt engedték meg az angolszász hatalmak, hogy minden öt angol és öt amerikai hadihajó után három — hasonló méretű — hadihajót építhet.

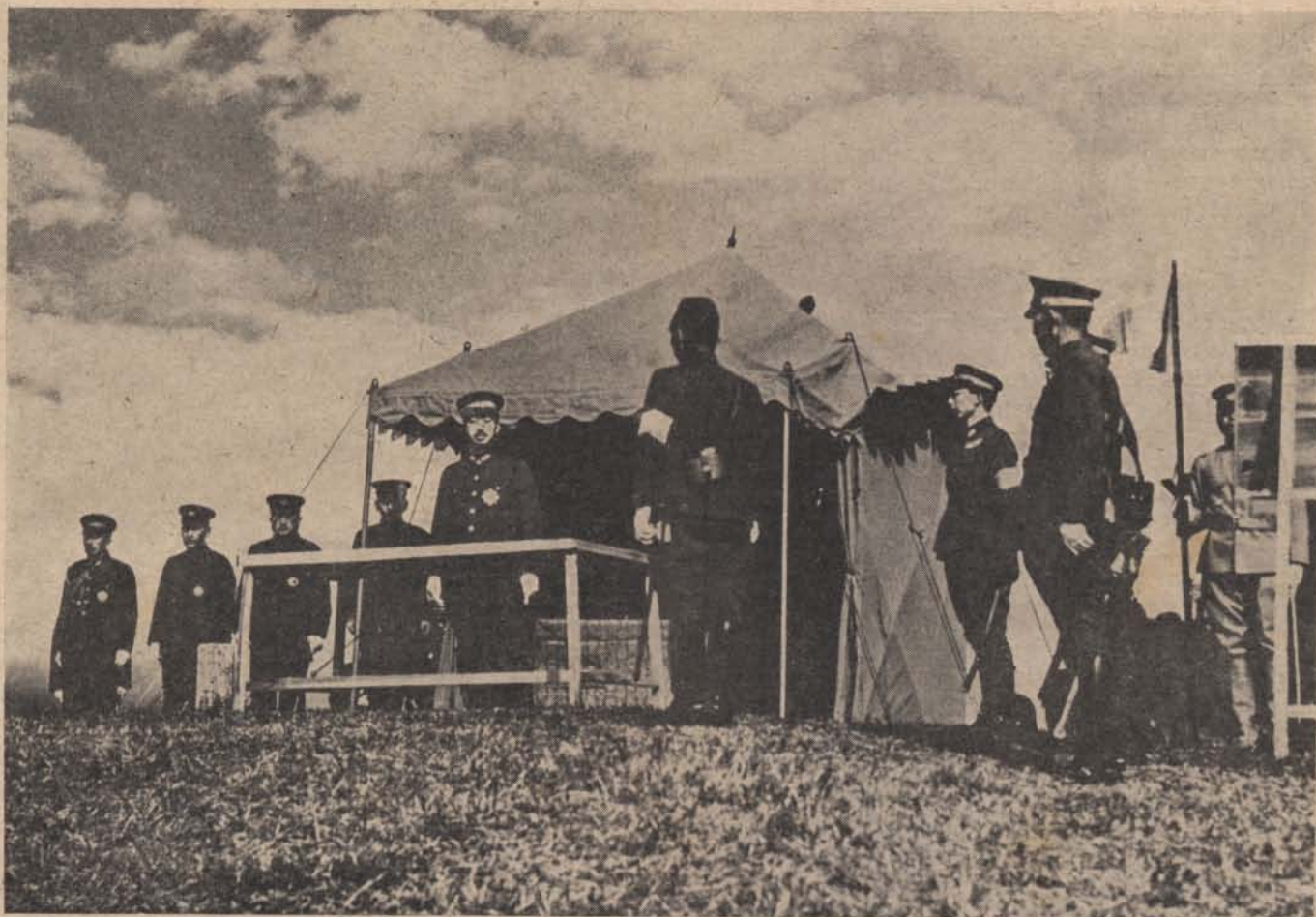
Mivel a japáni érdekeket elősorban flottája hivatott megvédeni: Japán a különböző konferenciákon, hosszú esztendőkön át kemény küzdelmet folytatott az angolszász hatalmakkal flottája érdekében. Hasztalan! Az 1930. évi londoni tengeri konferencián a megkötést még a kisebb hadihajókra is kiterjesztették! Japán mégis fokozatosan erősödött: megalakította a mandzsúkuoi császárságot, megkezdte Kína újjárendezését és így egyre jobban terhére volt a megalázó flotta-korlátozás. 1936-ban aztán — miután előzőleg már kilépett a népszövetségből — radikálisan megoldotta ezt a kérdést is: azonnali hatállyal felmondta a flottaegyezményt és szabadon kezdett fegyverkezni! A tulajdonképeni tengeri-hatalmi versengés ekkor indult meg Japán, Amerika és Anglia között.

A német-angol ellenségeskedések kezdetéig nyomasztó volt a brit flotta túlsúlya a Japánt környező tengereken, de 1939-től gyengülni kezd a távolkeleti angol haderő a tengeren. Mindössze egy megerősített cirkáló raj, 2—3 repülőgéphordozó hajó, néhány romboló és tengeralattjáró marad csak itt, a többi kifutott a Földközi-tengeri bázisokra és a Vörös-tengerre. Még a Jangcekiang folyót járó ellenőrző-hajóraj és az ezeknek nagyobb nyomatókat adó páncélozott ágyúnaszádok is elvonultak nyugat felé.

A japán-amerikai feszült helyzetben újból megjelentek az angol csatahajók a távol keleten: de vesztükre! Az ellenségeskedések megkezdésének úgyszólván első percében igen érzékeny veszteségeket szenvedtek.

A japán flotta támaszpontjai Sahalintól — Formosán át — Délkínáig úgy kiépültek, hogy azok „kínai fal“-ként övezik a japáni érdekerületeket. A Bonin szigeteiktől a Karolin és Marian szigetekig áll a záróvonal. A japán szárazföldi hadsereg megszállta az egész kínai tengerpartot, Hongkong is teljesen elszigetelt helyzetbe jutott! Az egész keletázsiai tengerpart tulajdonképen japáni beltengerré vált! Singapur — minden korszerű erődténye ellenére — sem tudott ellentállni a japánok támadásainak! A többi amerikai támaszpontok is — Alaska, az Aleuták, Haway, Honolulu, Guam és a Fülöp szigetek — mind túlmesze vannak az U. S. A. területétől.

A japán haderőt mindig valami köd vette körül. Keveset beszéltek, de ha cselekedni kellett: annál erőlesebben tették azt! Hoztak ugyan nyilvánosságra adatokat flottájukról is, de az utolsó hitelenek nevezhető jelentést még 1940 közepéről tet-

A japán császár egy hadsereg szemlélén.

ték közzé. Ezek szerint az állomány: 9 csatahajó, 6 repülőgéphordozó hajó, 7 repülőgép anyahajó, 12 nehéz cirkáló, 5 páncélozott cirkáló, 25 könnyű cirkáló, 115 romboló, 12 torpedóromboló, 60 tenger-alattjáró. Ezekon felül bejelentették 2 csatahajó és repülőgéphordozó hajó és könnyű cirkáló, 1 repülőgép anyahajó és 10 romboló építését is. A valóságban tehát 248 hadihajója lenne Japánnak, 930.030 tonna súlyban. Nincs beszámítva természetesen a rengeteg kis hadihajó, aknarakó és kereső, páncélozott ágyúaszád, amelyek a hajóhad tonnatartalmát jóval egymillió tonna fölé emelik!

A helyzet elmérgesedésével Japán minden bizonnyal fokozta a flotta gyarapítását.

A japáni légierő nem önálló része a haderőnek, hanem beosztották a szárazföldi és tengeri haderőhöz. Japán a kínai háború kezdetén mintegy másfélezer korszerű és ugyanennyi második vonalbeli géppel rendelkezett. Három repülőhadteste mindegyikében vannak harci, bombázó és felderítő erők. Légi erejének legfőbb parancsnoka a „Japán légihaderő parancsnok“, aki közvetlenül a császárnak van alárendelve. Hatalmas szervezet intézi a légierő minden ügyét, az anyagi felkészülést és a hadműveletek megalapozását. 15 repülőgépgyár, 10 motor- és kb. 20 alkatrészgyár, számos laboratórium dolgozik fáradhatatlanul azon, hogy minél korszerűbb gépei legyenek Japánnak. A saját szerkesztésű gépeken kívül a legjobb német és olasz gépeket is megtaláljuk a légierőben. Különösen kiválóak a nagy hatósugarú távfelderítő és bombázó gé-

pek. Az Európában használatos vadászgépeknél jóval messzebb repülhetnek a japán vadászok!

A repülők utánpótlása korszerűen felszerelt 6 szárazföldi és 2 tengerészeti repülőiskolában történik. A növendékek ide úgyszólván már gyermekkorban bekerülnek.

Több léghajós ezrede is van Japánnak, ezeket a tüzérsapatokhoz osztotta be.

A japán légierők kiadása az állami költségvetésnek kb. a harmadát teszik. Óriási pénzüsszeg ez! Az egész japán ipar felerésze a hadseregnek dolgozik, ebből pedig csaknem 90% jut a légi haderőre. Ilyen méretű foglalkoztatás mellett Japán Ázsia legerősebb légihatalmává küzdött fel magát.

Ilyen hatalmas tengeri flotta és légierő részére igen sok üzemanyag, olaj, benzin kell!

Japán erről is gondoskodott. Már öt évvel ezelőtt elrendelte, hogy az olajtársaságok félévi forgalmukat tartalékolják: minden esztendőben! Pedig akkor még bőven ontották az olajat az Egyesült Államok, Hollandia, India, Angol, Borneó, Kanada! Ezen felül a japán mérnökök és munkások légioja jelent meg a japán érdekeltségű Észak-Sahalinban, a mexikói Vera Cruzban, ahol a japán „La Laguna Company“ olajtársaság a részvények többségét megvásárolta és a termelést sokszorosára fokozta. Ahol csak olajat sejtettek: mindenütt megjelentek a japán pénzemberek, mérnökök és munkások és megkezdtek az olaj utáni kutatást! Japán ezenfelül mintegy 10 millió yen értékben kísérleti telepeket is rendeztetett be olajnak mesterséges úton való előállítására.

A japán tengeri és légi haderő elsőprő fölényével kezdte meg hadműveleteit. Az elsőrangú anyagon és tervszerű vezetéssel kívül az áldozatkész, önfeláldozó japán katonák döntően járulnak hozzá a távolkeleti küzdelem kivívásához! Ahol a pilóták bombarakományukkal együtt zuhannak rá az úszó acélvárakra —, kitéve magukat a biztos halálnak — ott a szellem legyőz minden akadályt!

Törökország.

Hosszú évszázadokon keresztül a török birodalom volt az ozmánok fellegetvára. A világbirodalom hanyatlása 1686-ban, Buda visszafoglalásával kezdődött meg, éhatalmi helyzete pedig az első világháború végén ingott meg.

A török állam uralkodója, a padisah, nemcsak államfő, hanem a mohamedán papság feje is volt.

Az 1918 után újjáalakult nemzeti Törökország más alapokra helyezkedett. Az „ifjú-török“ mozgalom harcos vezére: Kemal pasa győzött és elképzeléseit államfőként valósíthatta meg.

1920. augusztus 10-én a sevresi békeszerződés megbontotta a török birodalmat. A győztes entente hatalmak igyekeztek a számukra veszélyes országot minden téren megkötni, elvették a Dardanellák felségjogát s gazdasági megkötésekkel alapjaiban rendítették meg az országot, megfosztva fennmaradásának lehetőségeitől. A nemzeti alapon megszervezett török hadsereg vezére: Kemal Atattürk azonban súlyos és véres harcok árán kikényszerítette a páris-környéki békék revízióját. Az 1923. júliusi lausannei béke már Istambul kiürítését, a néprajzi határok nagyjából visszaállítását s a tengeri felségjogok elismerését eredményezte. Megkezdődhetett az ország gazdasági talpraállítása.

1925-ben rendkívül szigorú megtorlásokkal szüntette meg a „kalap-rendelet“ a fezt viselését. Ez volt az első rés, amit a mohamedán maradiságon ütöttek. Eltörölték az arab naptárt, megszűnt a Korán, mint büntetőtörvénykönyv és 1928. áprilisában megalakult a mai török köztársaság, mely megszakított minden függőséget a mohamedán papság befolyásától. Eltörölték az arab betűvetést is, s ma már csak latin betűket szabad használni.

Erőteljesen hozzáálltak a külkereskedelem megszervezéséhez is, a mezőgazdaság háttérbe szorításával fokozták a nyersanyagtermelést s így megteremtették a török ipart, mely főleg textillel, cellulózzal, vegyi anyagokkal és fémekkel foglalkozik. Az alig 3000 kilométeres vasúthálózatot 8000 kilométer-nél is hosszabbra építették, ami rendkívüli módon fellendítette a kereskedelmet.

A több mint 750.000 négyzetkilométer nagyságú Törökországból alig 75.000 négyzetkilométer fekszik csak Európában, a többi része Ázsiában terül el. Tenger-felőli határai hosszabbak, mint a szárazföldi részen. Az ország magas hegyekkel fedett, 700-nál több 2000 méteren felüli hegysége van. Népzsűrűsége igen csekély, a 30—35 fő négyzetkilométerenkénti átlagot általában nem haladja meg. A tizenhatmillió állam lakóiból alig 100.000 csak az idegen, a törökökön kívül legtöbb a kurd és az arab, magyar még 1000 sincs.

Török—bolgár határvidék.

A nép javarésze mezőgazdasággal és őstermeléssel foglalkozik, de igen sok a kereskedő is. A mezőgazdaságot hátrányosan befolyásolja, hogy az ország területének éppen a fele legelő, gyümölcs-termesre a földnek alig két százaléka alkalmas. Fontos termelési ág a dohány, melyből ötvenmillió kilónál többet termelnek évente.

Az egészségügyi állapotok gyengék. Igen elterjedt a malária és a trachoma, amit az éghajlat is kedvezőtlenül befolyásol.

Érdekes, hogy az alig 8% női analfabétával szemben a férfiakosságnak majdnem negyedrésze nem tud írni-olvasni.

Az utolsó évtizedben az ország vezetői mindent elkövettek, hogy a gazdasági erőn kívül a hadsereget is minél magasabb fokra emeljék. Szinte gombamódra nőttek ki a földből a fegyver- és lőszergyárak, a legmagasabb fokra fokozták a chróm-termelést, ezt a fontos hadiipari alapanyagot, melyből egész Európában Törökország rendelkezik egyedül jelentős mennyiséggel.

Törökország ebben a háborúban semleges, de hosszú határvonalán jól felfegyverzett és korszerű hadosztályok őrködnek. Körülötte forr a hadban álló világ: Szíriában angolok, Kaukázusban bolsevisták és angolok, északon a háborús Európa...

v. T. L.

EMCÉKEZZÜNK!

Kövendi Sándor csontosai őrsbeli próbacsendő az orosz csapatok megfigyelése közben saját szuronyába esett és Ungváron 1914 szeptember 18-án meghalt.

Csatári Imre füzesabonyi őrsbeli csendő, címz. őrmester, az orosz harctéren szerzett ragályos betegségben 1914 szeptember 25-én Homonnán meghalt.

Gál András nagygyáji őrsbeli csendő az oroszokkal a Fenyves-völgyénél vívott harcban 1914 szeptember 25-én elesett.

Pálfi János nagylucskai őrsbeli csendő, címz. őrmester, az oroszokkal Mikuliczynnál vívott ütközetben 1914 szeptember 25-én elesett.

Papp Arzén tiszthelyettes, a szirmabesenyői őrs parancsnokát, egy ellenszegülő 1932. szeptember 23-án Sajóbátonyban halálra sebezte.

Szabó Dezső győri őrsbeli őrmester és járőrtársa, **Kiss Gábor** próbacsendőrről motorcsónak elsüllyedése következtében 1933. szeptember 26-án a Dunába fulladtak.

Gajdán Mihály bárányosi őrsbeli csendőrről a szerbekkel a bárányosi szigeten vívott harcban 1914. szeptember 27-én elesett.

Rosch Gyula csikszeredai szárnybeli próbacsendőrről, az oroszokkal Mikuliczynnál vívott ütközetben 1914. szeptember 27-én elesett.

Devánszky János őrsvezető, címz. őrmester, a kókai őrs parancsnoka, 1909. szeptember 26-án Kókán egy orvátámadótól szenvedett sebesülésében 1909. szeptember 28-án Budapesten meghalt.

Kota Lajos újaradi őrsbeli és **Szell Ferenc** temesvári szárnybeli csendőrről az oroszokkal Alsóvereckénél vívott ütközetben 1914. szeptember 28-án elesett.

Lankó Mór járásőrmestert, balmazújvárosi járás- és őrsparancsnokot 1913. szeptember 29-én Balmazújvárosban meggyilkolták.

Szekeres Sándor őrsvezető, címz. őrmester, a cigánuli őrs parancsnoka, a románokkal vívott harcban a Koppen-hegyen 1916. szeptember 29-én elesett.

Ivácson Mihály őrsvezető, címz. őrmester, a berethalmi őrs parancsnoka, 1916. szeptember 29-én román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Németh József őrsvezető, címz. őrmester, a homoródszentmártoni őrs parancsnoka, 1916. szeptember 29-én Székelyszentmihálynál román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Imecs Péter nyugáll. csendőrről és **Veress Géza** gyermekbékási őrsbeli csendőrről a románokkal 1916. szeptember 29-én Csehétfalvánál vívott ütközetben elesett.

Takács József lajtakátai őrsbeli csendőrről 1911. szeptember 30-án egy fegyveres csavargó a zurányi vasútállomás mellett agyonlőtte.

Mezei József és **Tiboldi Lajos** csikszeredai szárnybeli csendőrről 1916. szeptember 30-án a Tolvajostetőn román hadifogságba estek, ahol meghaltak.

Hantos János győri és **Kéri Pál** rédei őrsbeli csendőrről, címz. őrmesterek, a románokkal 1916. szeptember 30-án Tordátfalvánál vívott ütközetben elesett.

Már István nagymegyeri őrsbeli csendőrről 1914. őszén az orosz harctéren elesett.

Farkas János nyugáll. őrsvezető, címz. őrmester, a verestorony-vámi őrs volt parancsnoka, a román betörés alkalmával, 1916. szeptemberben a Hargitán elesett.

Bürger Márton szikesfalusi őrsbeli csendőrről, címz. őrmester, az Orsova-körül harokban 1916. szeptemberben román hadifogságba esett, ahol meghalt.

A csendőrről és lova.

Irta: PONGÓ SÁNDOR főtörzsőrmester (Budapest).

A Csendőrségi Lapok folyó évi 13. számában, Sörényi István százados úr cikkében olvastuk, hogy a lovat ne közlekedési eszköznek, hanem bajtársnak tekintsük. Azonnal eszembe jutott erről az én kedves „Miske” lovam, mely valóban nemcsak közlekedési eszköz volt számomra, hanem hűségesen szolgáló, megértő, kedves bajtárs.

1935. év őszén a nyáregyházi őrsre osztottak be. Bevonulásom előtt parancsot kaptam, hogy induljak útba Kiskunhalasra s vegyem át a részemre kiadandó lovat.

Mint ahogy több éven át pótlóidomító és segédoktató beosztásban szolgáltam, előjáróim közölték, hogy legjobban megfelelne a „Miske” nevű ló, mely tetszetős küllemű, erős és kitaró, de mint fiatal ló egy kicsit makacs, nehéz lovaglású s emellett harap és rúg is. Ezért célszerűbb volna, ha egy gyakorlott lovas kapná, mint én.

Ezután láttam meg először „Miské”-t. Annyira megtetszett, hogy rossz tulajdonságai dacára is örömmel fogadtam.

Átvétele után elindultam új állomáshelyemre s már útközben elkezdtem „Miské”-vel barátkozni, abban a tudatban, hogy a kapcsolatot ettől kezdve ki kell mélyíteni — ezt pedig nekem kell kezdeni —, mert ha megértjük egymást és kevés kellemetlen percet okozunk egymásnak, könnyű és kellemes lesz a közös szolgálatunk.

Amikor első esetben nyergeltem át útközben „Miské”-t, máris bemutatkozott: balkaromat megharapta. Tapasztalatból tudom, sok bajtársam megfenyítette volna erre, hogy rossz szokásáról leszoktassa. Én nem ezt tettem, hanem erélyesen rászóltam, majd megveregettem és még hozzá egy kenyérdarabbal meg is ajándékoztam. Tettem ezt azért, mert még nem ismertük kellőképpen egymást — mindenekelőtt ő engem — s hogy érezze, hogy még akkor sem vagyok vele goromba, amikor ő az. Valószínű, azonnal megéreztet bánásmódomban a melegséget és szeretetet, amiben talán eddig kevés része volt. Rövid kétévi szolgálatunk alatt többé nem fordult elő hasonló eset. Ha közeledtem hozzá, akár a szabadban, akár az istállóban, ragaszkodását nyerítésével hozta tudomásomra. Igaz, hogy sohasem mulasztottam el valami kicsinységgel kedveskedni neki, sőt szórakozásra szánt pénzemből répát és tököt is vásároltam részére.

Volt még „Miské”-nek egy másik tulajdonsága is, amit talán nem is mondhatok éppen rossz tulajdonságnak. Ugyanis azok mellett a tereptárgyak mellett, melyeknél enni szokott kapni, mindig megállott és nem akart továbbmenni. Először jóindulattal igyekeztem a tereptárgy elhagyására bírni, itt azonban a jóindulat nem talált megértésre, úgy, hogy fenyegetést kellett alkalmaznom. Mivel a fenyegetés pillanatban érte és semmivel nem alkalmaztam tovább, mint azt a cél elérése szükségessé tette, megértette, hogy úgy kell lenni, ahogy én akarom. Ezután is megkísérelte még az általa kedvelt tereptárgyhoz betérni, de sohasem kellett többé megfenyítenem.

Hogy mennyire hűséges és segítő bajtársam volt „Miske”, bizonyítja a következő eset is: egyik szolgáló-

Lovas bajtársaink

Közelbiztosító lovaspár.

Előnyomuló karabélyos raj.

gyakorlataiból

Karabélyos raj tűzharcban.

Itatás

(Bálint főtörm. felv.)

A B egyénekről.

Írta: vitéz KERTÉSZ JÁNOS őrmester (Nagyvárad)

Alig van olyan nyomozás, melynél B egyén ne szerepelne. Az a csendőr, akinek nincs B egyéne, vagy hézagos a B hálózata, olyan, mint a kéz- és lábnélküli törzs, tehetetlen a bűnözők táborával szemben.

A B egyének kiválasztását azonban nagy gondal kell végézni. Tudni kell, hogy sok esetben valamilyen önös érdek hajtja a B egyént, ezért sohasem lehetünk elég óvatosak vele szemben. Amikor megtörtént a kiválasztása, helyesen kell irányítani, minden alkalommal határozott feladattal kell megbízni, tevékenységét állandóan alaposan ellenőrizni, amikor érdemleges munkát végzett, időnkénti díjazásáról sem szabad megfeledkezni, végül pedig gondosan el kell kerülni mindent, ami leleplezhetné.

Ezt mindenik bajtársam tudja, mégis felhívom a figyelmüket arra, hogy a B egyén megbízhatóságához sokszor fér kétség. Vakon egyikben sem szabad megbízni. Erre vonatkozólag egy esetet beszélek el bajtársaimnak.

1940. évben az o...-i őrsön szolgáltam. Augusztus egyik vasárnap estéjén beállított egyik helybeli B egyénem az őrsre és közölte, hogy a község szélén lakó földbirtokos majorjában, a sertéshízlaló tetejéről ismeretlen tettes a cserepet leszedte és az így keletkezett hézagon bebújt. Intézkedésemre a helyi ügyeleti járőr azonnal a helyszínre ment és megállapította, hogy a sertéshízlaló tetejéről valóban le van szedve a cserep, de hogy a padlásról mi hiányzik, azt megállapítani nem lehetett, mert nem volt otthon a majorban olyan ember, aki kinyithatta volna a padlás ajtaját, vagy tudta volna azt, hogy mi van oda felrakva. A járőr gondoskodott, hogy a tulajdonost értesítsék.

Másnap reggel a tisztartó megjelent az őrsön és feljelentést tett, hogy a majorban levő sertéshízlaló tetejéről ismeretlen tettes a cserepet leszedte és az így keletkezett hézagon keresztül a padlásról 4—5 juhbőrt 25—30 pengő kárértékben ellopt.

Őrsparancsnokom a panaszt átadta nyomozás végett az előző napi helyi ügyeleti szolgálatot teljesítő járőrnek.

A helyszín nem sokat mondott. Lábnyom a száraz talajon egyáltalán nem látszott. Ezért a tettes kilétére egyelőre még csak következtetni sem lehetett. Ezek után a nyomozást végző járőr úgy határozott, hogy felkeresi a B. egyént, hátha tud valamilyen adatot mondani a tettesre. A B. egyén nem volt odahaza. Édesapja azt mondta, hogy aznap a kora reggeli órákban elment gyalog V... községbe, azt azonban nem mondta meg, hogy miért, viszont azt sem, hogy mikor jön haza. A 1/215 órakor érkező motorvonathoz kiment a járőr, hogyha esetleg megérkezik a B. egyén, feltűnés nélkül beszélhessen vele. A B. egyén valóban megérkezett, de amint a csendőrrjáőr meglátta, a vonatnak ellenkező oldalán szállott le és gyorsan el akart tűnni az állomásról. A járőrnek azonban sikerült észrevétel nélkül hozzácsatlakozni és a tettes után érdeklődni. Nagyon zavaros feleleteket adott, különösen arra, hogy miért volt V... községben. A járőr észre-

latom alkalmával sötét éjjel nagykiterjedésű erdőn vezetett keresztül az útunk. Nagy vihar és szakadó eső ért utól és mivel ebben az őrjáratban még csak egyszer voltam, eltévedtem az erdőben. „Miske” is tudta, hogy rossz irányban járunk s ezt úgy adta tudomásomra, hogy több ízben megkísérelt más irányba menni, mint amerre én vezettem. Végül is rábízta, hogy próbálja megtalálni az erdő közepén levő és általa is csak egy ízben látott tereptárgyat. Hosszúszárat adtam neki és útjára engedtem. Alig 10 pernyi út után megállt velem a kb. egy órája keresett tereptárgynál.

„Miske” nem szerette a zajos közlekedési útvoalakat sem, de mivel sohasem fenytettem meg, hogyha félt valamelyik hangos közlekedési eszköztől, hanem veregetéssel nyugtattam, annyira megbarátkozott ezzel is, hogy alig néhány hónapi együtt-létünk után Budapesten az Andrassy-úton, a disz-szárad balszárnyán a legnagyobb nyugodtsággal menetelt.

Szolgálatunk ideje alatt annyira megbarátkoztunk, hogy bárhol elengedhettem, nem kellett félnem, hogy otthagya; hűségesen követett mindenütt. Ennél a makacs, nehezen kezelhető lónál beigazoló-dott Sörényi százados úr cikkének az a megállapí-tása is, hogy: „Jó bánásmóddal rosszindulatú lovakat kezesekké, viszont rossz bánásmóddal jó lovakat rosszindulatúvá lehet tenni.”

1938-ban a kötelesség elszólított „Miske” mellől. Búcsúzásul megettettem egy marék zabbal, ő meg hozzám dörzsölte a fejét, talán érezte, hogy utoljára.

Azóta sem feledkeztem meg rólad, „Miske” baj-társ; minden alkalmat megragadok, hogy érdeklőd-jem felőled.

Mostani lovasát pedig arra kérem, hogy adjon a nevemben a jó öreg bajtársnak egy marék zabot és veresse meg.

vette a B. egyén zavarát és részletesebb kikérdezése végett a község házára ment vele. A község házában előkerült az illető zsebéből a pénz, melynek hol-szerzését igazolni nem tudta, s erre töredelmesen beismerte, hogy ő volt előző nap este a sertéshízlaló padlásának látogatója, ahonnan 4 juhbőrt elloptott és a kora reggeli órákban V... községbe vitte s ott egy bőrkereskedőnek 20 pengőért eladta.

A B. egyén elmondotta nekem, hogy ő csak azért vállalt B. szolgálatot, hogy megnyerje a csendőrök bizalmát, mert több lopást szándékozott elkövetni. Az első esetről rajtavesztett.

Ezt a B. egyénemet is gondosan megválogattam és ellenőriztem, lelkébe azonban nem tudtam belátni, hogy mi az indító ok, miféle önös érdek vezetheti abban, hogy a szolgálatomba szegődjék.

Ezért legyünk mindig igen óvatosak a B. egyénnel szemben, s különösen arra vigyázzunk, hogy többet sohase mondjunk nekik annál, mint amennyi feltétlenül szükséges.

Járőr a kánikulában.

Írta: EÖRDÖGH GYULA irodai főtörzsőrmester (Miskolc).

Perzselő a hőség. Az izzó napfénytől űzött ember és állat árnyat keres, hogy áthevült testét lehűtse.

A Bükk rengetegének keleti lejtőjén üdén húzódik meg Görömböly-Tapolca gyógyfürdője, mint a tenger zöldjéből felbukkanó Nimfa, amelynek feje köré évszázados tölgy- és bükkfák ezrei vonnak bujázöld koszorút.

Ebben a csábító környezetben csalogatóan csillog a számtalan melegforrástól táplált tó- és fürdőmedence kékes-zölden csillámló vize. Ilyen meleg időben ezer és ezer fürdőző gondtalan és vidám zaja száll innen messze, fel a dombhát pereméig, ahol szabadon nyilaz a nyári nap tüze.

De kint a mezőn közel és távol teremtetett lélek sincsen. Olyan a természet, mint egy nagy-nagy templom a testetöltött nyugalomával és békéjével.

A learatott „Élet“ keresztetekbe rakva várja, hogy a szorgalmas magyar munkáskezek elszállítsák és átadják rendeltetésének. A forró nap hatására itt-ott megpattan egy-egy kalász a keresztetekben és a drága búzaszem az édes magyar anyaföldre hull. Mintha nem akarna megválni tőle soha.

A tarló csontkeményre száradt torzsái mint éles pengék meredeznek a felhőtlen égre.

A szűrő napfény elől menekülve, egyik erdőszéli fa árnyékát élvezem. Az árnyékban is izzik a levegő, olyan, mint egy lángoló katlan, amelyből nincsen menekülés. Arcom verejtékétől már második zsebkendőm is nedves. Mégis olyan jó itt lenni, távol minden zajtól, gondtól és bajtól — hacsak pillanatokig is — egyedül, Isten közelében...

Egyszerre ropogás töri meg a mély csöndet és a dombhát gyilkos hőjében megjelenik egy csendőrrjárőr lengő kakastollas, csillogószuronyos alakja. Olyan a kép, mint a Délibáb játékos varázslata, amely felemel és megnagyít mindent a napfényben. Úgy tűnik, hogy nem is a földön, hanem a forró levegőben jönnek lebegve, könnyedén, mint a szállodosó

pillangók. Megnyúlt alakjuk, lengő kakastolluk és csillogó szuronyuk a kék mindenséget súrolja.

Csöndben, áhitattal figyelem őket.

Fiatal, izmos férfi mindkettő. Látszik tartásukból, hogy abból a fajtaból valók, amelyet ezer év vihara edzett acélkeményre, amelynek nem árt sem a nap heve, sem a tél csontrepsző hidege. Magyarak! A nemzet színe-javából válogatva! Az egyiknek csendőri rendfokozat virít gallérján, a másik még fiatalabb: próbacsendőrr tizedes.

Hangtalanul, szorosan egymás mellett haladva törik, tiporják a száraz tarlót. Magatartásukon és felszerelésükön a sárga irigység sem találhatna kifogástolni valót. A hőmérő 40 fok körül ingadozik, izzadnak. Veritékes arcukon gyakran végigsimít a zsebkendő... Megállnak... lakott helyhez közelednek, rendbehozzák magukat...

Gyakorlott tekintetük végigseper az erdő szélén és észreveszik alakomat. Mint egyetlen ideg mozdul mindkettő karja és rántja feszesebbre a puskaszíjat. Alakjukon már nyoma sincs a fáradságnak, pedig sok-sok kilométer és egy átvirrasztott éjszaka van mögöttük. Feszesen tisztelegnek... Párszavas kérdés-felelet és fiatal járőrvezető bajtársam máris jelenti, hogy indulniok kell tovább, mivel „még sok helyen nem várják őket...“

Lám, ez a régi csendőr-mondás is örökéletű marad.

... A strand ezertorkú közönsége rikoltozva paszkolja a hűs vizet. Kacagás, dévajkodás hangja veri fel az öreg Bükk nyugalomát. A gondatlan, vidám fürdőzőknek mindegy, hogy kire hol süt a kánikula velőtszikkasztó napja. Ki gondol közülök a járőrre és sok ezer más bajtársunkra, akik most a tűző nap hevében róják az őrzőparatokat és a nemzet gátján állnak, vigyázva, hogy ezt a gátat senki és semmi alá ne áshassa. De amikor feltűnik a csokoládébarna arcú járőr és körülnéz a színen, mégis sok száz szempár szegeződik rá s a két csendőr megérzi ezekben a tekintetekben az elismerést. Ez elég nekik, felfrissülve, újult erővel vágnak neki ismét a forró napon messze elnyúló utaknak, tikkadt mezőknek, azzal a jóleső tudattal, hogy az emberek nyugodt, gondtalan nyaralása is az ő helytállásukon fordul meg.

Lassan, ütemesen koppan tovább a két pár nyári csizma...

Gyalogzászlóalj rajtaütéseket hárít el.

A német vezérkar „Kampferlebnisse aus dem Feldzuge in Polen 1939“ c. könyve nyomán.

A támadási terület alapos megtisztítását az élen messze előretörő csapatok sohasem tudják tökéletesen végrehajtani. Éppen ezért ezeknek mindig azzal kell számolniuk, hogy az ellenség a legváratlanabb irányokból is felléphet ellenük. A minden irányban bevezetett felderítésen és biztosításon kívül elsősorban a csapat fegyelme, hidegvére, jó kiképzése, a parancsnokok gyors helyzetfelismerése és nyugodt intézkedése, továbbá az alsó vezetők öntevékeny fellépése szükséges ahhoz, hogy a sikeres előnyomulás balsikerré ne változzék.

1939. IX. 13-án délután egy megerősített gyalogezred parancsot kap, hogy Skorzec-ről Serocyn-ra meneteljen és a községtől északnyugatra fekvő magaslatokat vegye kézbe.

Elővéd a III. zászlóalj, megerősítve egy könnyű gyalogsági ágyús szakasszal. Indul Skorzec-ről 15 óra 30 perckor. Az előoszttag a 11. század egy fél géppuskás szakasszal (2 géppuska).

A menetvonal felderítésére az ezredparancsnok az ezred lovas szakaszát küldte előre.¹ Midőn az előoszttag a Ruda-patakot átlépi, jelentést kap a lovas szakasztól, amely szerint Olesnica-ról Kacory felé egy oszlop menetel, azt azonban nem lehet kétségtelenül megállapítani, hogy saját, vagy ellenséges csapat-e?

Később ugyancsak a lovas szakasz jelenti, hogy Wola Wodynska-tól délre az erdőszélt ellenség tartja megszállva. Az ezredparancsnok erre elrendeli, hogy az elővédzászlóalj térjen le Wola Wodynska felé és az erdőn át törjön Serocyn-ra. Az előoszttag század a gyalogsági ágyússzakasz és a nehézfegyver (12.) század tűztámogatása mellett a lengyel utóvéd kemény ellenállását megtöri és elfoglalja a falutól délre húzódó magaslatokat. A lengyelek déli és délkeleti irányban az erdőkben eltűnnek.

Időközben sötétedni kezd. A zászlóalj zöme eléri a falut. A 10. század kelet felé biztosít, a 9. század még a község északi részében menetel, a zászlóaljparancsnok pedig éppen az élen lévő 11. századnál a további előnyomulásra vonatkozó intézkedéseit készül kiadni, midőn északról váratlanul lengyel közeltámadás indul.

A támadóknak sikerül a zászlóalj ütközetvonalán rajtaütni, egyben a 11. és 12. (nehézfegyver) század, sőt, maga a zászlóaljparancsnok is nehéz helyzetbe kerül. A kitűnő géppuskások mentik meg a helyzetet. A nyílt utcán pillanatok alatt állásba kerülnek a géppuskák és néhány lépés távolságról lövik az ellenséget. A légénység kézigránáttal védekezik, sőt maga a zászlóaljparancsnok is az első sorban harcol. A gyors és heves elhárítótűzben összeomlik a támadás. A lengyelek húsz halott és harminc fogoly — közöttük négy tiszt — visszahagyásával menekülnek. A 9. század megtisztítja a községet a még visszamaradt részekről. Eközben az ezredtől intézkedés érkezik, hogy a zászlóalj menetét csak másnap reggel folytassa. A zászlóalj a községben marad és kelet, dél és nyugati irányban biztosítja magát. Az éjszaka zavartalanul telik el.

Reggel 4 órakor a zászlóaljparancsnok az éjszaka folyamán beérkezett ezredintézkedés alapján a századparancsnokoknak parancsot ad a zászlóalj új csoportosítására, melyet a községtől nyugatra kellett felvenni. A századparancsnokok alosztályukhoz visszaérkezve elrendelik a menetkészültséget és éppen alparancsnokaikkal intézkednek, midőn hirtelen a község északkeleti szegélye irányából újabb lövöldözés hallatszik. Az első pillanatban nem lehet még azt sem tudni, hogy nem saját csapat-e, mely a reggeli ködben a zászlóaljat ellenségnek nézte. Rövidesen azonban beleszól a harci zajba a tüzéség és a lengyel géppuskák lassú kattozása is.² Most már nincs kétség, hogy ki a támadó.³

¹ A német gyalogezredekhez szervezetszerűen hozzátartozik egy lovas szakasz. Alkalmazása ugyanaz, mint a csapatlovasságé: főleg felderítés és biztosítás.

² Az ott alkalmazott német géppuskák tűzgyorsasága percenként 750–900, míg a lengyel géppuskáké 500 lövés körül volt.

³ Valószínűleg az előző napon Olesnica-ról Kacory-ra menetelő lengyel csapatok lehettek, melyek a német körzárás gyűrűjéből igyekeztek kitörni.

A zászlóaljparancsnok haladéktalanul a községtől északra fekvő dombra siet, ahonnan a helyzetet áttekintheti. A támadás a község keleti szegélyén lévő 10. századot érte. A tűz hevességéből erősebb ellenségre következett, ezért azonnal ellentámadásra rendeli a 11. és 9. századot. A támadást az összes rendelkezésre álló nehéz fegyverek támogatják. Az ellentámadásra rendelt századok feladata nehéz, hiszen arccal déli és délnyugati irányban állanak és az arcvonalváltoztatást, valamint előremozgást ellenséges tűzben kell végrehajtaniuk. Amellett a légénység nehezen éli bele magát a hirtelen megváltozott helyzetbe. Figyelemreméltó, hogy ennek ellenére nyoma sincs a csapatban a vakrémületnek.

Az ellentámadás sikere főként annak volt köszönhető, „hogy egyrészt a csapat kiválóan ki volt képezve a rövid szóbeli parancsok (Sattelbefehl) gyors teljesítésére, másrészt, hogy a zászlóaljörzs beosztott tisztjei a századparancsnokokat tevékenységükben eredményesen támogatták.”

A 10. századnál éppen reggelikiosztás volt, mikor a község északkeleti kijáratánál lévő német előőrsek megnyitották a tüzet az ellenségre. A század tisztjei és altisztjei sok fölösleges intézkedés helyett maguk ugrának golyószóróikhoz. Rövidesen heves tűz zúdul a sűrű csoportokban támadó lengyelekre. Mégis sikerül nekik két géppuskát állásba hozni és ezek támogatásával a községből keletre kivezető útig előretörni. A német géppuskák tüze ismételtelen földre kényszeríti őket, de szívósan újra és újra támadnak.

A 10. század válságos helyzetbe kerül, melyből csak a másik két század gyors ellentámadása és a nehéz fegyverek hatásos tüze menti meg.⁴ A támadás összeomlik. A lengyelek 300 halott, 120 sebesült, 2 löveg, több járómű és sok felszerelés visszahagyásával menekülnek.

*

Ez a harcmozzanat példa arra, hogy válságos pillanatokban a hidegvér és fegyelméletesség döntő. Kevésbé jó csapat — tekintetbevéve az esti lengyel háttámadás még bizonyára érezhető utánhatását is — valószínűleg a vakrémület hatalmába kerül és nehéz fegyverekben fennálló óriási fölénye ellenére sem tudja megakadályozni az áttörési kísérletet.

De példa a harcmozzanat arra is, hogy kis viszonyok között, meg nem rendített ellenséggel szemben a leghatásosabb (hátba!) támadási irány alkalmazása esetén is csak úgy várhatunk nagy eredményt, ha a támadást alaposan megszervezzük. Látjuk azt is, hogy ha kisebb gyalogos köteléket háttámadás ér, nincs semmi oka a vakrémületre, mert mozgékony egységeivel és tűzfegyvereivel gyorsan képes akár 180 fokos arcvonalváltoztatást is végrehajtani és a harcot idejében sikerrel felvenni.

Végül kiemeljük, milyen fontos az, hogy megállásból menetbe való átmenetnél az állóbiztosítás és közfelderítés csak akkor vonuljon be, midőn a menetbiztosítás már a helyén van. Ha ebben az esetben ez nem így történt volna, akkor a német zászlóalj minden valószínűség szerint igen súlyos helyzetbe kerül. Különösen fontos a folyamatos biztosítás és felderítés a meglepetésekre oly kedvező ködös hajnali órákban.

⁴ 36 golyószóró, 12 géppuska, 6 aknavető, 27 gránátvető és 2 darab 7.5 cm gyalogsági ágyú.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Gyujtogatással párosult lopás kiderítése.

Beküldte: KERESZTES JÁNOS főtörzsőrmester (Miskolc).

A krasznóvajdai őrs 1937 március 2-án a miskolci nyomozó alosztály parancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy aznap virradóra a szászai „Hangya” fogyasztási szövetkezetben tűz keletkezett és az üzleti berendezés 4000 pengő értékben megégett. Az őrs jelentése szerint gyujtogatás látszott fennforogni, s ezért egy nyomozó járőr kivénylését kérte.

Az őrs támogatására Nagy Mihály őrmesterrel engem vezényeltek ki.

Az őrs járőreivel felkerestük a helyszínt, s ott a következőket állapítottuk meg:

A „Hangya” fogyasztási szövetkezet Szászfa község közepén fekszik. Az épület elején van a korcsma és a fűszerüzlet. Ezeket egy ajtó köti össze. A helyiségek ajtóit a tüzesetet megelőző este kulccsal bezárták, s a tűz felfedezésekor, március 2-án 1/2 4 órakor maga az üzletvezető nyitotta ki kulccsal. A szövetkezet ablakain és ajtóin erőszakos behatolási nyomok nem voltak észlelhetők.

Megállapítottuk, hogy a kármentőben tartott italos üvegek megvannak ugyan, de a tartalmuk — törköly-, szilva-, bundapálinka, császárkörte, rum és konyak — hiányzik. Eltűnt még ugyanonnan 2 darab borral töltött 10 literes és 1 darab üres 15 literes fonott-korsó is. Az üzletvezető szerint még előző nap este, a záraskor az italok és korsók a kármentőben megvoltak.

A korcsma helyiségben a tűz nyomaiból csupán a szomszédos üzlethelyiségből átszivárgott füstösödés volt észlelhető a falakon és berendezéseken.

Mielőtt a helyszínelést tovább folytattuk volna, a boltkezelőt és a többi szövetkezeti tagokat részletesen kikérdeztem s feljegyeztem, hogy milyen áruból mennyi volt a tűz keletkezése előtti napokban. A közölt adatokat az árujegyzékek alapján is ellenőriztem.

Az üzletben az áruk és berendezések részben megégte, részben pedig csak megszenesedtek, s így a helyszín és a vallomások adatainak összevetéséből megállapítható volt, hogy az üzletből az előző esti zárás óta nagyobb mennyiségű dohánynemű, főzőedények, férfi és női ruhakelmék, talpbőrök és még

más áruk is hiányoztak. Az üzletvezető erre vonatkozólag felvilágosítást adni nem tudott. A berendezési tárgyakon és egyéb meg nem égett árucikkeken megállapítható volt, hogy azokat a tűz kiütése előtt petróleummal leöntötték.

Az üzletet a Hangya központ betörés és tűz ellen 5000 P-re biztosította.

Ezek a helyszíni adatok megerősítették azt a feltevést, hogy gyujtogatás történt.

A kikérdezések egyelőre nem vezettek eredményre. Megtudtuk, hogy a tüzet Tóth István,* a háztulajdonos vette észre, akit az égő bútorzat ropogásának zaja álmából vert fel. A tűz láttára a lakása kapuja előtt levő haranglábbhoz szaladt, a harangot félreverte és az üzletvezetőt értesítette. Ezután az üzlet ajtóit felnyitották s a közben odaérkezettek segítségével a tüzet eloltották.

Pintér Jenő, a szövetkezeti boltkezelő előadta, hogy az üzlet vezetését 1936 január 9-én vette át. Az első leltározás alkalmával, 1936 június 9-én, 288 pengő hiánya mutatkozott, aminek az okát nem tudta s így az összeget megfizette. Megjegyezte még, hogy 1937 január közepén feleségével és Fazekas Mihály szövetkezeti ügyvezető elnökkel házi leltározást tartott, mely 190 pengő többlettel zárult s így a következő leltározásnál hiánynya nem számított. Ezt a leltározást 1937 március 4-ére várta.

A tüzesetet megelőző napon, március 1-én 22 órakor az üzlet ajtóit bezárta és házament a lakására, ahol családjával együtt nyomban lefeküdt. A tüzről csak másnap hajnalban szerzett tudomást, amikor őt Tóth értesítette. Tagadta, hogy az üzlet felgyujtásában része lett volna.

A sorozatos kikérdezések során a gyanúsított, vagy gyanúsítottak személyére utaló adatokat nem sikerült megállapítanunk.

A helyszínelést követő napon, március 3-án, megérkezett a Hangya szövetkezeti körzetvezető és azonnal a leltározáshoz kezdett. Ennek mi sem állt útjában, mert a kőolaj és a zsiradék kivételével semmi sem égett el annyira, hogy az eredeti mennyiségét meg ne lehetett volna állapítani. A két napos vizsgálat 1400—1500 pengő közötti hiányt mutatott ki.

A leltározásnál mindvégig jelen voltunk s közben megfigyeltük az ott megjelent kíváncsiságok viselkedését. Az érdeklődők között többször megjelent Kádár Ferenc szászai lakos, aki láthatólag minden alkalommal ittas volt. Gyakori megjelenése és ittassága gyanút keltett bennem, mert feltehető volt, hogy a szövetkezetből eltűnt pálinkából fogyasztott valahol és attól ittasodott meg. Beszélgetni kezdtem vele. Megkérdeztem tőle, hogy hol ivott? Azt felelte, hogy a helybeli zsidó korcsmárosnál pálinkázott Nagy István barátjával együtt.

Amikor eltávozott, elmentünk a zsidó korcsmároshoz, hogy Kádár szavainak valódiságát ellenőrizzük. Kiderült, hogy Kádár és barátja több, mint két hét óta nem fordult meg nálá.

Kádárt és Nagyot ezután figyeltetni kezdtem. Bizalmi emberem másnap arról számolt be, hogy most is ittasok és a tűz kiütésének estéjén, záróra után,

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Tettenért orvvadász igazoltatása.
Vincze Gy. főtörm. felv.

Kádárt együtt látták Pintér boltkezelővel az utcán. Ezek az újabb adatok még jobban megerősítették azt a gyanúkat, hogy Kádár és Nagy ittassága összefügg a tüzesettel, ezért beidéztetem őket a bíró lakására, ahol ittasságukra vonatkozólag intéztem hozzájuk kérdéseket. A válaszádnál állandóan ellentmondásba keveredtek és nem tudták igazolni, hogy hol és mitől ittasodtak meg. Intézkedtem, hogy egy-egy járőr menjen a lakásukra és tartson náluk házkutatást. Ez láthatólag megijesztette őket, tagadásuk egyre erőtlenebbé vált.

Kádár végül is beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy a szövetkezetet Pintér üzletvezető rábeszélésére ő és Nagy István közösen gyűjtötták fel. Pintér azért vette rá őket erre, mert közeledett a leltározás ideje és tudta, hogy nagy hiányt talál a nálánál. Már jóelőre megbeszélték, hogy a cselekmény elkövetésének napján, zárórakor a boltkezelőtől a kulcsokat átveszik, az hazamegy a családjához lefeküdni, a lakása ablakát azonban nem csukja be, hogy az üzlet kulcsait a felgyújtás után az ablak párkányára tehessék. Erre azért volt szükség, hogy ha a tüzet jelezni fogják, a boltkezelő kulcsokkal érkezék az üzlethez.

A felgyújtás estéjén Pintér átadott nekik 1—1 drb 20 pengőst, 1 liter barackpálinkát és ugyanekkor megkapták a szövetkezet kulcsait is. Pintér azt is megmutatta, hogy melyik kulccsal melyik ajtót lehet kinyitni. Amikor az utcán elváltak a boltkezelőtől, az azt mondta, hogy amit akarnak, elvihetnek az üzletből, mert úgy is meg fog égni minden.

Az italt közösen elfogyasztották és 22 óra tájban elmentek a Hangya szövetkezethez. Annak az udvar felé nyíló ajtaján bementek és az ajtót magukra zárták. Kb. 1/2 óra hosszat pálinkáztak és várták az utca lecsendesülését. Amikor az utcán már nem járkáltak, munkához láttak. A kármentőben talált különböző égetett szeszes italokat a 15 literes fonott korsóba öntögették, majd a 2 drb 10—10 literes fonott-korsót megtöltötték borral. A korsókat ezután elvitték Nagy lakására, s a pelyvásba a széna közé elrejtették. Ezután visszamentek az üzletbe és két zsákot teleraktak cukorral, kávéval, rizskásával, kakaóval, dohány- és cigarettafélével,

majd egy-egy csomagot készítettek rőfösárukból és talpbőrökből. Ezeket ismét elvitték Nagy lakására és az előbbi helyre rejtették. Ismét visszamentek az üzletbe és az árukból még egy-egy csomagot készítettek, azután a többi árut és berendezési tárgyakat a petróleumtartályból lellocsolták. A kiszolgáló asztal alá petróleumos papírokat halmoztak fel, s a halom tetejére egy 2 cm. hosszú égő gyertyadarabot helyeztek azzal a szándékkal, hogy amikor a gyertya elég, a petróleumos papír tüzet fogjon és attól az áru és berendezés megégjen. Mielőtt eltávoztak volna, egy ablakszemet kitörtek, hogy a tűzhöz levegő jusson. Ezután az üzlet ajtóit lezárták, a kulcsokat a megbeszélt helyre, az üzletvezető lakásának ablakpárkányára tették és a még magukkal vitt árukat is elrejtették Nagy pelyvásában. Az ital nagyrészt azóta elfogyasztották. Ezért voltak állandóan ittasok.

Nagy István kikérdezése során ugyanúgy ismerte be a cselekményt, mint Kádár, azzal a különbséggel, hogy ő az üzlet felgyújtása előtt értékesíteni akarta az árukat s fel is ajánlotta azokat két szomszéd községbeli kereskedőnek, de láthatlanban nem voltak hajlandók megvenni, mert gyanúsak nélték azok eredetét.

Nagy beismerte azt is, hogy a pelyvásba elrejtett áruk egy részét ellopta és lakásának padlására rejtette el, hogy ne kelljen azokon Kádárral osztzkodnia.

Kádár és Nagy vallomása alapján a boltkezelőt elfogtuk. Mikor látta, hogy társai már mindent beismertek, ő sem tagadott. Elmondta, hogy amikor néhány nappal az üzlet felgyújtása előtt, Fazekas Mihály ügyvezető elnök segítségével házi leltározást tartottak, felesége közreműködésével, sikerült az áruk mennyiségét Fazekas előtt többnek feltüntetni, mint amennyi a valóságban volt. Ezzel az volt a célja, hogy ha a tüzeset miatt őt fognák gyanuba, kimutathassa, hogy még fölsőlege is volt és így nem állott érdekében az üzlet felgyújtása.

A tetteseknek egyenesen megtiltotta, hogy az üzletből a tűz előtt bármit is elvigyenek, ami árulójuk lehetne. Ő is meglepetéssel tapasztalta, hogy onnan sok árut elhordtak.

A gyanúsítottak kikérdezése közben megérkeztek a házkutatást tartó járőrök és jelentették az eredményt. Ez mindenben alátámasztotta a gyanúsítottak beismerését.

A gyanúsítottakat az őrs a miskolci kir. ügyészségnek adta át s őket a kir. törvényszék szövetségben elkövetett gyújtogatásért 10—10 évi, ezenkívül Kádárt és Nagyot lopásért még 8—8 havi fegyházra ítélte. Fellebbezés folytán a debreceni kir. ítélőtábla a büntetésüket 5—5 évi, illetve Kádár büntetését 4 évi fegyházra mérsékelte.

A súlyos ítéletnek megvolt a hatása, mert ezen a környéken a biztosítási csalás célzatával addig igen gyakran elkövetett gyújtogatások hosszú időre megszűntek.

A tettes személyére utaló adatokat elsősorban a helyszín adja a nyomozó csendőr kezébe. A leírt esetről is már a helyszínelés megszabta azt a kört, amelyen belül a tettest vagy tetteseket keresni kel-

lett. A szövetkezet ablakainak és ajtóinak sértetlensége, vagyis az elmaradt elváltozások arra utaltak, hogy a tettes a helyszíni viszonyokkal ismerős személy lehetett, s a kulcsok felhasználásával juthatott be az üzlethelyiségbe, amint ezt a nyomozás eredménye igazolta is. A helyszíni adatok a tűz keletkezésének módját is elárulták. A berendezés leöntése petróleummal kizárta a véletlen tüzeset feltételezését. A tettes vagy a cselekmény értelmi szerzője minden valószínűség szerint az volt, akinek a tűz előidézése az érdekében állott. Ez a következtető munka a kísérő körülmények figyelembevételével az üzletvezetőre terelte a gyanút.

Hogy a nyomozás mégsem ezen az úton jutott el a célhoz, annak az a magyarázata, hogy a nyomozó csendőrök figyelték a helyszínen kíváncsiskodókat is.

Tapasztalati tény, hogy a tettes a helyszíntre legtöbb esetben visszatér. Egyeseket a lelkiismeret szava, másokat a kíváncsiság, vagy az aggodalom készíteti a visszatérésre, hogy nem hagytak-e ott valami áruló nyomot. Az a nyomozó, aki ezzel a körülménnyel számol és jó szeme van, könnyen ráakadhat a kíváncsiskodók közt a gyanúsítható személyre. Így volt ebben az esetben is. (Szerk.)

HALOTTAINK

Vida Antal kassai VIII. kerületbeli főtörzsőrmester, tornyospálcai őrsparancsnok, augusztus 27-én járőrszolgálatban, szívszélhűtésben meghalt. Tornyospálczán temették el. 1922. március 1. óta szolgált a testületben. Az I. osztályú Legénységi Szolgálati Jellel, Háborús Emlékérem kard és sisakkal, Felvidéki- és Erdélyi Emlékéremmel, az Osztrák és Bolgár háborús emlékéremmel volt ellátva.

Dani Károly kolozsvári IX. kerületbeli csendőr augusztus 18-án Budakeszin meghalt. Ugyanott temették el. 1941. április 17. óta szolgált a testületben.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Áts József törzsőrmester (VIII. ker.), 1908—1921-ig szolgált,

Domokos Sándor főtörzsőrmester (VI. ker.), 1908—1925-ig szolgált,

Fehér Elek főtörzsőrmester (VII. ker.), 1925—1943. VI. 30-ig szolgált,

Rózsafi János törzsőrmester (I. ker.), 1920—1938-ig szolgált,

Szép Lajos főtörzsőrmester (IV. ker.), 1903—1913-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Szolgálatban,

kötelességének hű teljesítése közben dobbant utolsót a tornyospálcai őrsparancsnok szíve. A községházán hullott ki a ceruza a kezéből, kikérdezés közben, amikor a magyar föld fiainak igazát, bűját-bajját bogozgatta.

Ez volt az első eset, hogy nem végezte el a munkáját, ilyent még nem látott nála senki a két évtizedet meghaladó szolgálata alatt. De ezért az első és utolsó mulasztásáért nem kell már számot adnia az égi bíró előtt sem, mert ez a befejezetlen munka, a félbemaradt írás: a „légy hű mindhalálig“ parancsolat nagy-szerű betöltése.

Vida Antal főtörzsőrmester egész élete a kötelességtudás és feltétlen helytállás jegyében telt el. Elöljárója azt írja, hogy a legkiválóbb őrsparancsnokok egyike volt. S ahogyan a legelsők között járt mint csendőr, úgy volt a legderekabb férj és apa, három gyermek édesapja.

Tisztelgünk az utolsó lehelletéig hűséggel helytálló őrsparancsnok emléke előtt.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ő Fő-méltósága legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztattott a Magyar Erdemrend Középkeresztjét: vitéz **Poltáry Vilmos** vezérőrnagynak, — a tényleges szolgálatból történt kiválása alkalmából — különböző beosztásokban, legutóbb pedig a m. kir. csendőrség felügyelője mellett helyettesi minőségben kifejtett kiválóan eredményes és rendkívül hasznos szolgálatait; a Magyar Erdemrend Tisztikeresztjét: vitéz **Ridegh Rajmond** ezredesnek, — nyugállományba helyezése alkalmából — különböző beosztásokban, legutóbb pedig mint a m. kir. csendőrség központi nyomozó parancsnoka, ezen minőségben kifejtett kiválóan eredményes és igen hasznos szolgálatait; továbbá a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából elrendelni méltóztatott, hogy **Diesérő Elismerése a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék:** vitéz **Joórend Gyula** ezredesnek az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért és zászlóaljának az ellenség előtt való eredményes vezetéséért.

Nyugállományba helyezés. A Kormányzó Úr Ő Fő-méltósága legfelsőbb elhatározásával vitéz **Poltáry Vilmos** vezérőrnagy nyugállományba helyezését 1943. szeptember 1-ével, vitéz **Ridegh Rajmond** ezredes nyugállományba helyezését 1943. október hó 1-ével és **Tóth Géza** II. g. alezredes nyugállományba helyezését 1943. szeptember hó 1-ével, a saját kérelmükre elrendelt felülvizsgálat eredménye alapján elrendelni méltóztatott.

Áthelyezés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — áthelyezte: Barabás József alezredest Miskolcra Székesfehérvárra, Kiss Ákos őrnagyot Máramaroszigetről Budapestre, nemcsin bresztyneni Bresztjenszky László századost Nagyváradról Budapestre, továbbá a budapesti I. csendőrkerület létszámfeletti állományából Székesfehérvárra a csendőr zászlóaljhoz: dr. Korompai Zoltán, Patthy Miklós, Szabó János, Szép Gyula, Fűster Jenő, Szatmáry János főhadnagyot, Karsay Elek, Papp Jenő, Mendelényi Miklós és Szentessy Miklós hadnagyot; Nagyváradra a csendőr tanzászlóaljhoz: Bánhegyi István, Büki Péter, vitéz Velkey János, Forrai Zoltán és vitéz Tóth Zoltán hadnagyot; Szombathelyre a csendőr tanzászlóaljhoz: Nagy Károly, Kovács János és Mihalovich Polikarp hadnagyot.

Nemesség elismerése. A m. kir. belügyminiszter úr Nagy Jenő ezredes régi magyar nemességét és a „kövendi” előnév használatához való jogát, — Apor József alezredes régi magyar nemességét és az „altorjai” előnév használatához való jogát, — Antalffy Pál őrnagy régi magyar nemességét és a „csik-szent-imrei” előnév használatához való jogát igazolta.

Névváltoztatás. Dr. Scholcze Albin főhadnagy családi nevét a m. kir. Belügyminiszter úr határozatával Solt névre változtattá át.

Törzstiszti tanfolyam kezdődött folyó hó 2-án Budapestben; a csendőrtiszti tanfolyamok parancsnokságánál. A tanfolyam parancsnoka Nemesmonostory Jenő ezredes, tanárai: Pálóczy Barnabás hb. ezredes, Harkay László g. ezredes, Bíró Kálmán, Bogrányi József, Árbócz János alezredesek, nemes Neményi Miksa honvéd alezredes, dr. Varga Kálmán ao. őrnagy, Sörényi István százados. A tanfolyam hallgatói: vitéz Vass Alfréd, Takács József I., Domonkos László, dr. Vad Imre, dr. Tóth József, vitéz Borgóy János őrnagyok, nemes altorjai és karathnai Könczei Gyula, Benedek Géza, Bertényi Jenő, Bánhegyi Béla, Karabélyos Imre, dr. nemes csikszentimrei Balló István, dr. Tegzes Ernő, dr. Zimonyi Sándor, Bakonyi István, Madacsay Béla, Kovács Ignác, dr. vitéz Székely Frigyes századosok.

Dicséret. A kolozsvári IX. kerület parancsnoka Palásti István törzsrőrmestert, a marosvásárhelyi X. kerület parancsnoka Szász József alhadnagyot és Tóth József II. fő-törzsrőrmestert okirati dicséret elismerésben, Fekete István törzsrőrmestert, Alsóvölgyi József őrmestert, Vicza József, Fászkerti András, Horváth Ferenc II., Kovács Imre II. csendőrt és Préda Lajos prb. csendőrt tizedest nyilvános dicséret elismerésben részesítette. A pécsi IV. kerület parancsnoka Jenei Máté, Rédeczi Sándor fő-törzsrőrmesternek, Magyar István I., Bede Antal őrmesternek a szolgálat nevében teljes elismerését fejezte ki, Kántor János csendőrt nyilvánosan megdicsérte. A székesfehérvári II. csendőrkerület parancsnoka a kéméni, zselizi és ógyallai őrsöket a cséplések ellenőrzésénél elért kimagasló eredményükért megdicsérte.

Sportjelvények adományozása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a törzstiszti jelvényeszerző verseny eredménye alapján adományozta a Nagy honvéd sportügylességi jelvényt: vitéz Marssó Lőrinc, Örendy Norbert alezredesnek, Körmöczy Nándor g. századosnak, Márton Bálint fegyverszaki fő-törzsrőrmesternek, Ribáry László, Szabó István X., Gyimes Márton, Szóráth Máttyás, Fagyal József fő-törzsrőrmesternek; a Kis honvéd sportügylességi jelvényt: Láday István ezredesnek, Kovács Jenő I. fő-törzsrőrmesternek, Butor Aladár szv. fő-törzsrőrmesternek, Bende Ferenc, Bingyu Sándor, András Mihály, Végh Balázs, Veres Dávid, Gergely Imre, Csiszér Gyula, Száfta Lajos, Dragomér Dezső, Lukács János, Farkas István, Váradi Zoltán, Kurkó Ignác, Bereczki Árpád, Bartha József és Kardos József csendőrnek.

Kommunistákkal vívott harc. Az újverbázi őrs állományába tartozó Kulifai József csendőrt augusztus 26-án, Overbász község szélén egy szökésben levő felfegyverzett kommunista hasbalötte. A csendőrt súlyos sérülésével az újverbázi dr. Tessényi szanatóriumba szállították, ahol műtétet hajtottak végre rajta. Az őrs járőre a tűzharc közben a kommunista társaságában volt Bujla Vladimir overbázi lakost hasbalötte. Könnyebb sérülésével az újvidéki kórházba szállították. Az ismeretlen kommunista megszökött.

Orvlövészek felbukkanása. Augusztus 24-én éjjel Óbecse községben Majoros István és Oszlár András községi rendőr két ismeretlen egyént akart igazoltatni. Ezek egyike Majoros Istvánt hasbalötte, aki a helyszínen meghalt. A tettesek elmenekültek. Elfogásuk folyamatban van.

Csendőrségi Közlöny. 34. szám. Rendjelek, érdemjelek, dísz- és emlékjelek viselési sorrendjének módosítása. Tanalakulatokhoz beosztott tisztek gyakorló ruházattal ellátása. Köpeny és ujjas-vállgallér maktgombjának megváltoztatása. Köpenyek hossza. Arany vitézségi éremtulajdonosok díjmentes utazása az Alföldi Első Gazdasági Vasút összes vonalain

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok: a budapesti I. kerületben: Bán Mihály törzsrőrmester, Kondorkó Mihály prb. csendőr, Bugyi István őrmester, Kozma Gyula csendőr, Pelle János törzsrőrmester, Borka István csendőr egyenkint 2 P 50 f, Bártfai Lajos, Vámosi Hugó törzsrőrmesterek, Pék Gyula csendőr egyenkint 5 P; a székesfehérvári II. kerületben: Farkas Ferenc fő-törzsrőrmester, Kurucz József csendőr egyenkint 75 f, Finta Imre fő-törzsrőrmester, Nagy Elemér prb. csendőr egyenkint 11 P 41 f, Antal Jenő csendőr, Vatai János prb. csendőr egyenkint 5 P 46 f, Garai János őrmester, Juhász János csendőr, Baumgartner Béla prb. csendőr egyenkint 5 P 57 f, Török János, Kiss Kálmán csendőrök egyenkint 12 P 50 f, Keszthelyi Gyula csendőr, Szilágyi János prb. csendőr egyenkint 7 P 44 f, Dorogi Mihály és Tóth András csendőrök egyenkint 62 P 47 f, Bokor Lajos, Erdélyi Ferenc csendőrök egyenkint 2 P 97 f, a szombathelyi III. kerületben: Vad Lajos, Bíró István csendőrök egyenkint 1 P 25 f, Szabó Károly, Bojnecz Lajos csendőrök egyenkint 17 P 41 f, Kormányos István őrmester, Papp Imre csendőr egyenkint 11 P 20 f, Törzsök Mihály, Németh György csendőrök együtt 20 P 60 f, Pethő István fő-törzsrőrmester, Lakatos János csendőr együtt 24 P 85 f, Pók József csendőr, Horváth István III. prb. csendőr együtt 24 P 80 f, Kuntár János alhadnagy, Csizmazia József és Molnár Gyula I. csendőrök együtt 4 P 96 f, Molnár István V. és Lócsi József csendőrök együtt 4 P 95 f; a pécsi IV. kerületben: Nagy József V., Makói Vilmos csendőrök együtt 17 P 36 f, Harc Ernő csendőr 5 P 14 f, Lakatos István törzsrőrmester, Csuka János csendőr együtt 2 P 50 f, Mogyorósi Gyula törzsrőrmester, Baka István prb. csendőr együtt 165 P 46 f, Boros József törzsrőrmester, Nyerges Mihály csendőr együtt 3 P 12 f, Balér György törzsrőrmester, Molnár Imre csendőr együtt 24 P 85 f, Nyerges Miklós őrmester, Bérczes József csendőr, Nagy András II. prb. csendőr együtt 29 P 84 f, Utasi József csendőr, Molnár János prb. csendőr együtt 5 P, Tölgyes Ferenc II. fő-törzsrőrmester, Horváth György I. csendőr együtt 24 P 85 f, Varga Domokos törzsrőrmester, Somogyvári Henrik csendőr együtt 14 P 88 f, Iláczházi Ferenc fő-törzsrőrmester, Farnos Lajos csendőr együtt 24 P 85 f, Sümegi Ferenc fő-törzsrőrmester, Kiss József és Lehel József csendőrök együtt 35 P 15 f; a debreceni VI. kerületben: Tulipán István fő-törzsrőrmester, Pál László prb. csendőr egyenkint 11 P 91 f, K. Takács József, Egri István csendőrök egyenkint 3 P 97 f, Karikás Mihály őrmester, Kulcsár Lajos csendőr egyenkint 5 P, Gacsó László, Pintér Antal csendőrök egyenkint 2 P 50 f, Oláh István törzsrőrmester, Dézsi Lajos csendőr egyenkint 15 P 88 f, Veres István, Szőke Mihály csendőrök együtt 1 P 45 f, Farkas István fő-törzsrőrmester, Tardi József törzsrőrmester együtt 97 P 17 f; a miskolci VII. kerületben: Parti Dániel fő-törzsrőrmester, Koncz Mihály törzsrőrmester, Harasnyai Károly prb. csendőr együtt 17 P 40 f, Halmos József nt. törzsrőrmester, Kőrösi János prb. csendőr együtt 12 P 26 f, Sashalmi Imre őrmester 37 P 10 f, Bánóczi János fő-törzsrőrmester, Kiss János III. őrmester, Jánosy János csendőr együtt 49 P 64 f, Kiss Kálmán, Kiss István, Bognár Lajos őrmesterek, Csongrádi Ottó csendőr együtt 24 P 32 f, Baracsi Lajos őrmester, Bódi Ferenc prb. csendőr együtt 33 P 02 f, Megtért Ferenc őrmester, Imszticsi Jenő csendőr együtt 12 P 40 f, Csapó Jenő őrmester, Konzki Pál csendőr együtt 5 P, Molnár Gyula, Barta István csendőrök együtt 10 P, Szalóki Lajos, Keresztes János fő-törzsrőrmesterek, Köváry Lajos őrmester együtt 200 P, Kardos József, Bodó Kálmán fő-törzsrőrmesterek és Koncz Mihály törzsrőrmester egyenkint 200 P; a kassai VIII. kerületben: Darai Ferenc, Hernádi József csendőrök egyenkint 1 P 54 f, Hugai Boldizsár csendőr, Ágoston József prb. csendőr egyenkint 4 P 02 f, Sánta Jó-

zsef törzsmester 12 P 94 f, Maczkó Mihály törzsmester, Ozinke Ferenc csendőr együtt 86 P 02 f, Márton Mihály törzsmester, Mártonfi Ferenc prb. csendőr egyenkint 2 P, Palyik Gábor őrmester, Babel János csendőr egyenkint 7 P 44 f, Takács Ferenc csendőr, Monajló János prb. csendőr együtt 53 f, Bodor Gyula törzsmester, Kozma Antal csendőr egyenkint 45 f, Vass Simon, Győrfi József csendőrök egyenkint 3 P 42 f, Károlyfalvi István, Jendi László csendőrök együtt 11 P 75 f, Kovács Ferenc őrmester, Pinczér Sándor prb. csendőr egyenkint 2 P 20 f, Fodor Sándor őrmester 2 P 76 f, Gazdag Dénes csendőr 2 P 75 f; a kolozsvári IX. kerületben: Szépvölgyi Péter csendőr, Tóth József prb. csendőr egyenkint 4 P 95 f, Somosi Márton csendőr 41 P 85 f, Jóó János prb. csendőr 41 P 80 f, Jójárt János, Kovács József csendőrök egyenkint 82 P 67 f, Laczházi Pál, Szekhalmi Imre csendőrök egyenkint 16 P 51 f, Kiss Bertalan, Tankó István csendőrök együtt 24 P 85 f, Kéri Mihály főtörzsmester, Miklós A. Ferenc csendőr egyenkint 1 P, Rózsa Tibor, Molnár Dénes csendőrök egyenkint 10 P, Tóth Lajos I. csendőr 2 P 32 f, Hidvégi István prb. csendőr 72 f; a marosvásárhelyi X. kerületben: Juhász Sándor csendőr 76 f, Kötél László, Vasas András csendőrök egyenkint 5 P 96 f, tusnádfürdői különítmény 3 P tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Házinyulak tenyésztése. Fehér József II. főtörzsmester, hetesi őrsparancsnok írja:

A szabályozott húsfogyasztás miatt az őrs legénysége nagy nehézségekkel küzdött, mert az őrsállomáson hentesüzlet nincs és a hússzükségletét a szomszédos község hentesétől kellett beszereznie, ami bizony sok esetben, különösen nyáron, nagy nehézségekbe ütközött. Ilyenkor akárhányszor megromlott a hús, mire megérkezett.

1942. áprilisában az őrs közzgazdálkodása 3 drb. házinyulat — 1 apa- és 2 anyáállatot — vásárolt a legénység hússzükségletének részbeni fedezésére. Azóta a nyulak állandóan szaporodnak, úgy, hogy az őrs jelenlegi nyúlállománya 34 drb. Ezzel a közzgazdálkodás megszabadult a húsgondoktól.

A nyulak húsát kirántva, pörköltnek és vadasan (a vastag hátgerincét füstölt szalonnával megtűzdelve és sütőben megsütve) lehet elkészíteni. Jól elkészítve igen ízletes húseledel ez.

A nyulak tartása nyáron úgyszólván semmibe sem kerül, mert a konyhakert káposzta, répa és saláta levelein jól élnek. Télen pedig egy kis zabbal vagy kukoricával, burgonyával, répával és szénával kell etetni, amit faluhelyen ugyancsak könnyen be lehet szerezni és nem is kerül sokba. Az ilyenképpen etetett nyúl tartása a

téli hónapokban, amikor csak száraz eledelen él, kb. 3—4 pengőbe kerül darabonként. Ez az összeg a levágott nyulak bőrének eladásával nagyrészt megtérül. Ha az őrsnek akkora kertje van, hogy abból egy kis darabot nélkülözni tud és azt lucernával beveti (ezt szereti a nyúl a legjobban), akkor ezzel a nyulak nyári zöld takarmánya és téli széna szükséglete is biztosítva van. A répát és a burgonyát ugyancsak megtermeli az őrs a kertben.

Még azoknak az őrsöknek is ajánlatos a nyúltenyésztés, melyeknek nem áll rendelkezésükre nagy konyhakert és az eleséget úgy kell beszerezni, mert a nyúl eleségét könnyebben be lehet szerezni, mint a csirkéét és nem is pusztul el közülük annyi, mint a csirkéből, mire felnevelődnek. A hetesi őrsön azonban a csirke tenyésztésnek sem üzentünk hadat, az őrsömnél a csirke tenyésztés is folyik, éppen ezért tapasztalatból írhatom, hogy a nyúl tenyésztése olcsóbbá kerül és több húst ad.

A csendőrök elég nehezen barátkoznak meg a nyulakkal, mint általában az emberek minden új dologgal. Most azonban örömmel gondolják őket s szép tisztán tartják az óljukat, mert bőven megfizetnek a fáradságért.

Nyugodtan merem ajánlani a nyúltenyésztést minden őrsnek, különösen azoknak, melyek nehezen jutnak húshoz. (L! a nyúltenyésztésről közölt üzenetünket az 1942. évi 14. számunk 466. oldalán, „Iza folyó” jelige alatt. Szerk.)

Megjelent a Magyar Szárnyak szeptember havi első száma. A hősi halált halt Kormányzóhelyettes úr emlékét méltó keretek között örökölte meg a magyar repülő társadalom. Erről ad képes beszámolót a lap legújabb száma. Vitéz Háy László a Magyar Aero Szövetség új elnökének programbeszédét ismerteti. Légierőnk új hadnagyait most avatták a kassai repülőakadémián. A Magyar Szárnyak munkatársa részletes riportot ad erről az eseményről. Leventéink ejtőernyős ugrótornyát is ismerteti a lap. Jánosy István németországi útjának részleteiről, most egy motorgyárban látottakról számol be. A repülés biztosítása, a korszerű repülés ezernyi érdekes kérdése mind szóhoz jut a lap legújabb számában, mely nem csupán repülők számára élvezetes olvasmány, de meggyeri a repülés ügyének azt is, aki eddig e kérdésekkel nem foglalkozott. Nagyszerű képes oldalak, színes cikkek, a magyar vitorlázórepülés legszebb teljesítményeiről írt beszámoló teszik élvezetes olvasmánnyá a Magyar Szárnyak legújabb számát. A lap ára 80 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII., Király-u. 93 II.) kívánságra küld.

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Áruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Csak kifogástalan árut

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, kifogásaikat közölniük velünk, hogy az érdekelt céget jogos kifogás esetén hirdetőink sorából távolíthassuk.

Az ungvári tanzászlóaljnál a járőrtárs-iskolát a következők végezték el kiváló eredménnyel: 1. tanzásznád: Cserjési József, Kovács Aron, Cziráki József, Belákovics László, Ser Ferenc, Hámori Vendel, Zámbo Sándor, Ferenczi Miklós, Szabó János, Szilágyi Imre, Körtvélyes Károly, Erdős Sándor, és Vincze József csendőr. 2. tanzásznád: Rafaj János, Békefi Géza, Hornyák Simonyik István, Hárskuti Flórián, Marosi István, Csillik Gyula, Harangozó László, Portik Tamás és Uri József csendőr.

Cserjési József
csendőr

Rafaj János
csendőr

elsőnek végezték az ungvári tanzászlóaljnál a járőrtárs iskolát.

Gyűjtsd a csendőrséghez jelentkezőket!

*

Gyűjtsd a csendőrséghez jelentkezőket!

*

Gyűjtsd a csendőrséghez jelentkezőket!

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségében az alábbi könyvek kaphatók:

Tábori rendészeti szolgálat, 1 P 90 f + portó.
(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A csendőrség 1943. évi elhelyezési térképe, 50 f.
Máshol nem kaphatók!

A megrendelt könyvek árát a Csendőrségi Lapok 25.342. számú cekkszámájára történő befizetéssel kell megküldeni.

A Szervezeti és Szolgálati utasítás, úgyszintén a Próbacsendőrök tankönyve elfogyott, rendelést tehát egyelőre nem fogadunk el. Ha ismét kapható lesz, közöljük olvasóinkkal.

Írógépet — újat vagy használtat — keres megvételre Páncél Mihály csendőr, Kolta.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Ujvidék-köz 5. fszt. 2. és Dél József ny. főtörm. Rákosszentmihály, József-u. 74.

SZEMÉLYI HÍREK.

Elöléptek: főtörzsőrmesterré: a debreceni VI. kerületben: Kisházi József törzsőrmester; őrmesterré: a miskolci VII. kerületben: Okos Imre csendőr.

Megbízatus. A kassai VIII. kerületben: Cseh Kálmán, Dobos György, Meggyes Béla; a kolozsvári IX. kerületben: Maroskői Géza alhadnagyok, a szakaszparancsnoki teendők ellátásával megbízattak.

Kinevezés. A székesfehérvári II. kerületben: Németh Miklós főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Révész József, Harmath Zsigmond v. törzsőrmester ideiglenes őrsparancsnokká, Borbély János, Kollár István főtörzsőrmester alcsoportvezetővé, Kovács Jenő II. v. törzsőrmester ideiglenes alcsoportvezetővé; a szombathelyi III. kerületben: Dobos Ferenc, Horváth Gyula III. főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Varga József I., Szajkó István főtörzsőrmester alcsoportvezetővé; a pécsi IV. kerületben: Bakonyi Béla; a kolozsvári IX. kerületben: Sziájtó Gyula; a marosvásárhelyi X. kerületben: Gonda Joachim főtörzsőrmesterek őrsparancsnokká, kinevezettek.

Véglegesítették: a székesfehérvári II. kerületben: Balázs Ferenc II., Hévízi Ferenc, Kovács István VI., Lengyel József, Meszes Gyula, Mészáros Károly, Németh Ernő, Nagy Ferenc II., Nagy Ágoston, Szabó Kálmán II., Takács János, Korcsmáros Károly, Kovács Géza, Héger László, Belső László, Tóth Lajos I., Kósa Dezső, Biró János I., Boczkó István, Csoknyai Jenő, Domonkos István, Horváth János I., Illés Mihály I., Kiss Gyula, Kovácsfalvi István, Sötét Imre, Kutasi Ferenc, Kiss Kálmán I., Dóczi József; a pécsi IV. kerületben: Konkoly István; a debreceni VI. kerületben: Bagl Gyula, Bördös Sándor, Kapitány János, Varga Sándor, Tar István, B. Nagy János; a miskolci VII. kerületben: Sulyok András, Ozsvárt Pál, Szaniszló János, Fegyverneki Zsigmond; a kassai VIII. kerületben: Madácsi János, Imre János csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek: dr. Véry Endre főhadnagy Ursits Mária Ilonával Villányban; a szombathelyi III. kerületben: Németh János IV. csendőr Bók Juliannával Babócsán; a szegedi V. kerületben: Pelényi János őrmester Lugosi Eszterrel Cegléden; a kassai VIII. kerületben: Batta Pál csendőr Tréfa Margittal Fehérgyarmaton; a kolozsvári IX. kerületben: Horváth János II. törzsőrmester Szabó Margittal Csanyteleken, Lipcsei Ferenc őrmester Gahér Ilonával Szentjobbon, Puskás János csendőr Majláth Borbála-Julianával Kiskundorozsmán.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

HANGYA

ÉRTED DOLGOZIK!

MAGAD ÉS CSALÁDOD
ÉRDEKÉBEN TÁMOGASD!

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

Tichler János

papíráru papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

Született: a székesfehérvári II. kerületben: Filótás István csendőr feleségének István-János fia, Farkas Ferenc törzsrőrmester feleségének Antal fia; a szombathelyi III. kerületben: Tamási József őrmester feleségének Mária Eva leánya, Kovács Antal törzsrőrmester feleségének Antal fia, Lakatos Mihály főtörzsrőrmester feleségének János-László fia, Kiss Balázs főtörzsrőrmester feleségének Margit-Erika leánya, Nagy Antal törzsrőrmester feleségének József-Antal fia, Nagy Kálmán őrmester feleségének Ilona-Zsófia-Zsuzsanna leánya; a pécsi IV. kerületben: Szilágyi Ferenc I. főtörzsrőrmester feleségének Ferenc fia, Bécsi István főtörzsrőrmester feleségének Ibolya-Aranka leánya; a szegedi V. kerületben: Birinyi Lajos őrmester feleségének Katalin leánya, Tóth Imre I. főtörzsrőrmester feleségének Tibor-Frigyes fia, Pacsai Dezső törzsrőrmester feleségének István-Dezső-László fia, Nagy József VI. őrmester feleségének József-Károly fia; a debreceni VI. kerületben: Barta Mihály főtörzsrőrmester feleségének László-Imre fia, Kiss Károly törzsrőrmester feleségének Károly-Imre fia; a miskolci VII. kerületben: Mihályi János őrmester feleségének Győző-Tibor fia, Takaró József törzsrőrmester feleségének Géza fia, Barna István főtörzsrőrmester feleségének István-Csaba fia; a kassai VIII. kerületben: Molnár Gábor I. törzsrőrmester feleségének Gábor fia, Barna Márton törzsrőrmester feleségének Gyöngyi leánya, Pádár Illés őrmester feleségének Csaba-Zoltán fia, Török András II. törzsrőrmester feleségének András-István fia, Harmati János törzsrőrmester feleségének János-Zoltán fia, Molnár György II. őrmester feleségének Matild-Anna-Valéria leánya, a kolozsvári IX. kerületben: Kereszturi Mihály őrmester feleségének István fia.

Halálozás. Tóth Sándor II. főtörzsrőrmester felesége Győrben, Kovács Antal törzsrőrmester Antal fia Süttörön, Szilágyi Ferenc I. főtörzsrőrmester Ferenc fia Pécsen, meghalt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot a papíriapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímezett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. 1942. szám alatt kiadott takarékpénztári rendeletében az életbiztosítást is ésszerű takarékpénztárnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ”) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKAREKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Tural Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaság (Budapest, VI., Anker-köz 4., félemelet) bízta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrijólti szempontból fontos akciónál az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny” adott értesítést.

Horthy Miklós élete:

Herceg, Harsányi Zsolt stb. 600 oldal, képekkel. P 34.—

Legújabb lexikon:

20.000 kérdésre válaszol. A tudás ábc-je P 28.—
Megrendelhetők: „FARKAS” könyvkiadó és könyvterjesztő váll. nál, Budapest, VI., Dessewffy-u. 40. Postai szétküldés!

A legjobb úri és

EGYENRUHÁK
szabója

Kriston János
egyenruházati cikkek kereskedése
Budapest, VIII.,
Baross-tér 1. I. 8.
Telefon: 349-606
Postai szétküldés

POLGÁRI-, vagy KÖZÉPISKOLAI

magánvizsgákra jól bevált módszerrel,
vidéken lakókat is előkészíttek.

Cím a Csendőrségi Lapok kiadóhivatalában.

**Csendőrségi nyomtatványok és
felszerelési cikkek nagyraktára:**

PALLADIS
R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

EREDETI

PUCH — STEYR-WAFFENRAD — WANDERER
KERÉKPÁROKAT,
EMERGÉ GUMIKAT, ALKATRÉSZEKET, FELSZERELÉSI CIKKEKET
RAKTÁRRÓL SZÁLLÍT

HERBSTER KÁROLY KERÉKPÁRNAGYKERESKEDÉS

BUDAPEST, VII., KÁROLY KIRÁLY-ÚT 9. — TELEFON: 42-33-44 42-33-68

ALAPÍTVÁ: 1880

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomtatni nem szabad őket.

Közlemények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árszabás szerint készíti el.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy útjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszik” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzáunk intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, tartalmukról s beküldői kilétéről senkinek sem adunk fölvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrtiszt részére pedig évi 8 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrtiszt részére az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarépképző csekkszámlájára kell befizetni.

Címváltozást mindeki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

ÓRÁT arany-ezüst ÉKSZERT vásároljunk
BUOCZ VILMOS órá- és ékszerésznél
KASSA, Fő-utca 17. Szakszerű javítások
Veszek aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Egyenruházati felszerelési cikkeket esztétik
KAZAI JÓZSEF cégnél vásároljunk
A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója. Polgári és katonai szabóság
MISKOLC, Szemere-u. 4.

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postai kiszolgálás.
KOVÁCS JÁNOS
DEBRECEN, Hatvan-u. 2.

EGYENRUHA
Polgári szabóság, felszerelési cikkek
Gergely Béla
NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződéses szabója
Megbízható, pontos kiszolgálás.

MINERVA
IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰNTÉZET R. T., KOLOZSVÁR
Igazgatóság és üzemek: Brassai-u. 7. Telefon-szám: 18-87. Könyv- és papírkereskedés: Mátyás király-tér 8. Telefon-szám: 15-98.
AZ ERDÉLYI MAGYAR EGYHÁZAK KÖNYVKIADÓ- ÉS NYOMDAVÁLLATA
Könyvnyomda. Könyv- és papírkereskedés. Könyvkiadóvállalat. Könyvkötészet. Cinkgrafika. Borítékgyár. Domborműgyártás. Üzleti könyvgyár. Vonalalószem. Lapidárvállalat. Bélyegzőkészítés.
Kredeti restmények, metazetek, művészi reprodukciók

BÁCSÉNYSZKI ALAPÍTVÁ: 1881.
„PRECISION” óra és ékszerraktár
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 37-59.

Gyöngyvirág. 1. Ugyanerre a kérdésre feleltünk már a f. évi május 15-i számunk 318. oldalán „Papagály” jelű üzenetünkben. 2. A lovas-csendőrkardot csak akkor viselheti, ha majd lovas szolgálatot fog teljesíteni. 3. A közigazgatásvezető nem illeti meg az előjárók részére biztosított parancsadási jog a nála magasabb rendfokozatúakkal vagy rangban idősebbekkel szemben. Ha figyelmesen elolvassa a Szolg. Szab. I. Rész 63. pont 3. bekezdését, látni fogja, hogy az előjáró jogait feljebbvalókkal és rangban idősebbekkel szemben csak kivételesen gyakorolhatja az, akit — rendkívüli viszonyok miatt — ezek előjárójául ki-neveztek. Az ön által említett pontnak a közigazgatásvezetői tisztséggel semmi összefüggése nincs. Ha a közigazgatásvezetőnek feljebbvalókkal és rangban idősebbekkel szemben kell érvényre juttatnia a szabály rendelkezéseit s ezt maga nem tudja elérni, forduljon az őrsparancsnokhoz.

Jó lenne. A jeligéje aggodalom jele, pedig arra semmi ok. A főtiszthelyettesi állománycsoport és a tisztviselői állománycsoport a csendőrségnél is meg lesz, rövidesen értesülnek a feltételekről, stb.

Fürész. A csendőr jelentkezők gyűjtése ma különösen kötelesség, nem kell bővebben magyarázni, hogy miért. Minden szolgálatban ez egyik legfontosabb teendője, ha ezt az eligazításnál nem hangsúlyozzák is.

Hadikórház, J. I. 1. A 9 év, 6 hó és 1 napi beszámítható szolgálati idő betöltése előtt állandó nyugdíjra csak annak van igénye, aki az 1921. évi XXXII. t.-c. 3. §-ában megállapított okok miatt vált tartósan szolgálatképtelenné (hadiszolgálatban megsérült vagy egészségét tartósan megromlított; a szolgálat teljesítése alatt önhibáján kívül sérült meg vagy fertőző betegség egészségének tartós romlását idézte elő; elmebeteg lett, eskőrbá esett, stb.). 2. Igen. 3. Nem, csak ha a fenti okok miatt vált tartósan szolgálatképtelenné

EGYENRUHÁK
méret után, felszerelési
cikkek, kész férfi-
és fiúruhák
BARTALIS ISTVÁN
ruhaüzletében
KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 28-47

KERÉKPÁRT. alkatrészeket,
rádiót, **VARRÓGÉPET**
vásároljunk
KISS BÉLANÉ
műszaki kereskedésében,
NAGYVÁRAD, Kossuth L.-u. 3.
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező feltételek.

Pontos **ÓRÁT**, arany, ezüst **ÉKSZERT**
Ajándék-árgyakat bízalommal vásárolhatunk
GYENGE ISTVÁN
szakképzett órá- és ékszerésznél,
NAGYVÁRAD, Rákóczi-dt 15. Szakszerű javítások. A m. kir. csendőrség szállítója.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat
SIMON ISTVÁN
CÉGNEL VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Bómer-tér 3. Telefon: 26-43.
A m. kir. csendőrség szállítója.

Lábápolás csendőröknél
életszükséglet
Mert csak egészséges lábakkal végezheti kifogástalanul szolgálatát Hetenkin 1-2-szer, lábvás után egy moxyónyil nagyságú CSANDA-féle PODEOL-lal masszírozzuk jól be lábainkat s a fáradt lábak azonnal felfrissülnek. A lábizzadás, kellemetlen szag, égő érzés, pödög azonnal megszűnnek, lábai üdék triszek lesznek és járása végtelen könnyűvé válik minden gyógytárbán, drogériában kapható és a kassánál postán megrendelhető. Ár 1-92 pengő.
CSANDA GYÓGSZERTÁR, NAGYVÁRAD
A nagyváradi Csendőrségre szállítója.

s ezért állandó nyugdíjat ítélnek meg. A vagyontalanság indoka nem játszik szerepet a jogosultság elbírálásánál. 4. Visszaténylegesítését a honvédelmi miniszter úrtól (20. osztály) kell kérnie.

L. B., Csahole. 1. Előfizetése már f. évi június 30-án lejárt s mert nem újította meg, a lap küldését most beszüntettük. Tévedésből kapott 2 példányt. 2. Kedvezményes nyugdíjat élvez - s ezért a csendőrségi pótdíj nincs beszámítva. Kérje engedélyezését a H. M. úrtól.

Biharmegye. 1. A lapot új címére irányítottuk. 2. Polgári intézmények által adományozott sportjelvények egyenruhán nem viselhetők. Csak az olimpiai és a honvéd sportügyességi jelvények viselése van megengedve. Bizonyos polgári versenyeken elért eredmény azonban a sportügyességi jelvény megszerzésének alapjául szolgálhat. Olvassa el a f. évi 12. sz. Honvédségi Közlönyben megjelent 56.921/eln. kik.—1943. sz. körrendelet erre vonatkozó szabályait.

Szekszárd. A gyanúsított édesanyja megígéri a sértettnek, hogy a fja által ellopott kacsákat visszaadja s hogy az a fiát ne jelentse fel, 100 P-t ad át neki. A sértett a pénzt elfogadja, a kacsákat is visszakapja, a gyanúsítottat mégis feljelenti. Kérdezi: követett-e el büntetendő cselekményt a sértett és a gyanúsított édesanyja s ha igen, mit az egyik és mit a másik. Nézetünk szerint az anya részéről a BTK. 374. §-ába ütköző, de a 378. §. értelmében nem büntethető bűnpártolás vétsége látszik fennforogni, mert fiának segítséget nyújtott arra, hogy a sértett ne jelentse fel s így büntetlenül maradjon. Bár cselekménye nem büntethető, az üggyel kapcsolatos feljelentésben tárgyalni kell, mert a büntetlenségét csak a bíróság állapíthatja meg. A sértett cselekménye igen közel áll a csaláshoz. Zsarolásról semmiképpen nem lehet szó, mert a leírt esetben az asszony a

pénzt önként ajánlotta fel, azt a sértett nem erőszakkal vagy fenyegetéssel kényszerítette ki tőle. Helyesen jár el a csendőr, ha ilyen határeseteknél mindig a szigorúbb álláspontot képviseli és aszerint teszi meg a feljelentést. A végső szót úgysí a bíróság mondja ki.

M. K. őrm. Szombathely. A Szut. 330. pont 9. alpontjában a „fedett vagy megrakott vízi járművek” kifejezés a fegyverhasználat szempontjából egy vízi járműre is vonatkozik, ha abban több, de legalább két személy van. A kérdés megítélésénél ugyanis abból a szándékból kell kiindulni, amely az utasításnak ezt a pontját létrehozta s ez: az áru- és embercsempészet megakadályozása. Csempészetre viszont magányos vízi jármű is felhasználható.

Ibolya. 1. A „npő” rövidítés a helyes. Egyébként utalunk a f. évi március 1-i számunk 159. oldalán közölt „T.I.” jelíges üzenetünkre. 2. Az éjjeli idő a szolgálat kivételesen szempontjából takarodótól ébresztőig tart. (L! Szut. 291. p. 2. bek.-t.) 3. Az író-, számoló- és rajzfüzeteket és a foglalkozási jegyzéket az őrsőkön általában az iskolaszoba hosszú közös asztalának fiókjában tartják. A Cs.—8. „Irányelvek” szerint a füzeteket régebben az író- és ruhaszekrényben, az oktatási tárgyak között kellett őrizni, a Cs.—8. helyesbítése folytán azonban ez az előírás hatályát veszítette. Az írás, számolás és rajz oktatásához szükséges segédleteket egyébként a Csűsz. szerint az őrsíróasztal VII. sz. rekeszében kell elhelyezni.

Vasutas. 1. Az özvegyi nyugdíj folyósítása az érvényben lévő törvényes rendelkezések értelmében, megszűnik az özvegy halálával. Az, aki az elhalt özvegy gyógykezeléséről és eltemetéséről gondoskodott, csak temetési járulékra tarthat igényt. A három havi teljes nyugdíjösszeget csak az özvegy kaphatja férje halála után. 2. A fehér kesztyű vise-

Lábizzadásnál használja Molnár-féle Sudoránt
Bővebb leírás a Cs. L. ápr. 15-iki számában
A 31.100/1943. K. M. számú rend. alapján ára 2 P. 50 f.

Sport felszerelések
szaküzlete
Maurer István
Bpst., VI., Teréz-kt 4 Tel.: 224-894
A „BARROS SZÖVETSÉG” TAGJA

Jó Butort Bertalanné
butorszalonjából vásároljunk
bizalommal.
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. 3. Telefon: 223-131.
Vidékre árajánlatot küldünk.

Szíves figyelembe!
Egyenruházat, felszerelési cikkek
megbízható minőségben
SZABÓ LÁSZLÓ cégnél
BUDAPEST, IX., MESTER-UTCA 38.
Pontos postai kiszolgálás. Az Önállósítási Alapból létesült cég.

CIPŐ, CSIZMA és
mindennemű bőrkészít-
mény ápolására, fényesi-
tésére a kiváló

Készíti **KNAUSZ FERENC**
vegyipari üzeme,
Budapest, III., Bécsi-út 137.

OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.
vásárolunk.

PAPIR, IRÓSZER

Csendőrségi nyomtatvány,
EGYENRUHÁZATI FELSZERELÉS
szükségletünket szerezzük be
CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.
Megbízható őskeresztény cég! • Pontos postai kiszolgálás.

Mi a magyar gyártmányú

THEBRIS MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK
GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

PONTOS szolgálathoz
pontos ÓRÁT! Arany,
ezüst ékszer! Mi

Székefehérvár
Zita királyné-út 2. sz.

Optika, fotóclkek.

Gede Lajos
ÓRÁS ÉS ÉKSZERESZNÉL
VÁSÁROLUNK

lését legújabbban a f. évi 22. sz. Cs. K.-ben közzétett 800.943/20.—1943. sz. H. M. körrendelet szabályozta. E szerint, takarékosági szempontok miatt a csendőriegységnek további intézkedésig fehér kesztyűt csak a Kormányzó Úr Ö Főméltósága előtt teljesített szolgálatban és zártrendben történő diszkivonulások alkalmával szabad viselni. Más alkalmakkor tehát fehér kesztyűt (sem saját beszerzésűt, sem kincstári) nem viselhet.

Sz. M. A Cs.—8. „Íranyelvek“ 55. pontja szerint a III. osztályú írók által a hó folyamán nyomozott bűntettől vagy vétségéről szerkesztett fogalmazvány számít írásbeli feladatnak. A főmagánvádas bűncselekmények közül ebből a szempontból csak azok jöhetnek számításba, melyekben a csendőr nyomozott és annak eredményéről jelentést vagy feljelentést szerkesztett. Ezeket az eseteket a Szut. 400. pontjának utolsó bekezdése tárgyalja.

Reménység. 1. A Haborús Emlékérem — az alapszabályok 1/c. pontja szerint — megkaphatják azok, akiknek édesatyja az 1914—18. évi háborúval szorosan kapcsolatos szolgálatok teljesítése folytán keletkezett, illetve szerzett sérülés vagy egészségromlás következtében halt el. (L. az 1929. évi 26. sz. Cs. K.-t.) Hasonló rendelkezések vannak érvényben a most folyó háborút illetően a Tűzkeresztre nézve is. Nem valószínű, hogy ugyanezen az alapon mindkettőt megkaphassa. Leveléből úgy látjuk, hogy édesapja halála a szovjet elleni hadműveletekben szerzett betegség közvetlen következménye volt és a betegség előidézéséhez az elmúlt világháborúban elszenvedett rokkantsága csak hozzájárult. Ebben a kérdésben csak az összes adatok beható ismeretében lehetne végleges választ adni, de a döntésre akkor sem vagyunk mi hivatottak. A Tűzkeresztet mindenesetre megkaphatja, ha igényjogosultságát szabályszerűen beigazolja.

Ugyanakkor megpróbálhatja a Haborús emlékérem kérelmezését is. A Tűzkeresztre mint hősi halott hátramaradtja támaszthat igényt, ha édesapja halála még a leszerelése előtt következett be. (L. az 1942. évi 41. sz. Cs. K.-ben megjelent 41.243/eln. 8. e.—1943. sz. H. M. körrendelet — „Végrehajtási határozatok a Tűzkereszt adományozásához“ — II. fejezet 9/c. pontját.) A hősi halál tényét az esetről felvett jegyzőkönyvvel vagy körtörténeti lappal kell igazolni. Csak az a jegyzőkönyv érvényes, melyet valamely hővéd (fegyveres erő) parancsnokság, szerv, hatóság intézet, stb. az esetről jelenlévő 2 tanu esküvel megerősített, vallo-mása alapján vett fel és amelyet a parancsnok (főnök) vagy helyettese a tanuk személyazonosságát igazoló záradékkal látott el. 2. Édesanyja forduljon a járási hadigondozó tiszthez.

Dolgozunk. 1. A terménybeszolgáltatási kötelezettség az őrsőkre is vonatkozik. Olvassa el a f. évi 28. sz. Cs. K.-ben megjelent 758.100/1943. XI. sz. közellátásügyi miniszteri rendelet 10. pontját. 2. Próbálgatnak házassági kölcsönt kérni az Országos Nép- és Családvédelmi Alaptól. Erre módot nyújt a B. M. úr 1.100/1941. sz. rendelete (megjelent a Budapesti Közlöny 1942. évi 1. számában). A kérvényt a törvényhatóság első tisztviselőjéhez címezve, a vőlegény lakóhelye szerint illetékes községi előjáróságnál (polgármesternél) kell benyújtani. A házassági kölcsön legmagasabb összege 1000 P lehet. A kérelem benyújtásának módját, a szükséges okmányokat és a kölcsönben részesítés előfeltételeit a rendelet részletesen ismerteti. Attanulmányozhatják a községi előjáróságnál.

Havasi gyopár. Valóban kevesebb illetményt kapott, mert a ht. szakaszvezető részére megállapított összeget folyósították. Ha természetben kapta az élelmezést, étkezési

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmék
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél
Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.
A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

Alapítási év 1870.

Magyar gyártmány!
Dipók, csizmák, szijazatok
nyergek, tölténytáskák,
tisztolótáskák fényesítésére
és ápolására.

EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

ZALKA LAJOS

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

A magy. klr. csendőrség szerződéses szállítója. • A m. klr. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

**ZONGORÁK
Pianinók**
vétele, eladása, csere
Részletre is.
REISSMANN IMRÉNE
Budapest, Rákóczi-út 55. szám.
TELEFON: 137-898 • KERESZTÉNY CÉG

Egyenruházat HOKSÁRI

KELETI P.-U.-NÁL BAROSS-TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

**Egymagában
vagy tejjel keverve
kitűnő!**

pénzre nincs igénye. A csendőri és szakaszvezetői havizsolt közötti különbözet kifizetését — a f. évi 28. sz. Cs. K.-ben megjelent 470.379/2. i.—1943. sz. H. M. körrendeletre hivatkozással — kérje az illetékes csendőri osztály-gh.-tól.

Törvényesítés. A gyermeket csak a házasságkötéssel lehet törvényesíteni, úgy, hogy az anyakönyvi hatóságnál kéri a törvényesítési jegyzőkönyv felvételét. Ehhez be kell mutatniuk a gyermek születési anyakönyvi kivonatát és házasságlevelüket. 2. Az igényjogosultsági igazolvány leadását kérheti, de leszerelésre nem számíthat a háború tartama alatt.

Sz. I., Pesterzsébet. Olvassa el mai számunkban „Törvényesítés” jellegű üzenetünk 1. pontját, az az Ön kérdésére is vonatkozik. Ha a természetes apa a gyermek édesanyjával nem lép házasságra, a levelében említett nyilatkozatnak a törvényesítés szempontjából nincs semmi jelentősége. Az apaság elismerését azonban mindenképpen célszerű az anyakönyvi hatóságnál bejegyeztetni, mert erre a származás igazolásánál a polgári életben is szükség lehet.

Érdeklődő. Írja meg mindazt, amit nekünk leírt, az Országos Vitézi Széknek (Budapest, I., Királyi Palota, Alagsor 1. sz.) és kitüntetéseinek, életrajzi adatainak, továbbá a forradalmak idején vagy ezt követően szerzett érdemeinek ismertetése mellett kérjen felvilágosítást.

Székü. Olvassa el lapunk 1929. évi október 10-i számában a 934. oldalon közölt 172. sz. lexikonválaszt.

I. M. ny. főtörm. Budapest. Előfizetése 1943 június 30-án lejárt.

Egy csendőri asszony. Örömmel olvastuk levelét, melyből igazi magyar katonaasszony szól hozzánk. A csendőri mellé ilyen erőslelkű asszony való, aki minden körülmények között kitart az ura mellett, bármilyen veszélyes helyre állítja is azt a szolgálat; nem elégedetlenkedik s nem ró még nagyobb terhet az urára örökös siránkozásával. Ilyen asszony mellett tudja csak betölteni nehéz hivatását a csendőri. Büszkék vagyunk ezekre a csendőriasszonyokra, áldja meg az Isten őket.

Sáp. Most érkezett be a kérvény az említett két orvosi bizonyítvánnyal illetékes helyre. Várja meg türelemmel az eredményt. Reméljük, hogy kívánságuk szerint intéződik el az ügy, tudnia kell azonban Önnek is, hogy ezek a bizonyítványok még nem elegendők arra, hogy azt a viselkedést, magatartást és lelkiséget igazolják, melyet követelményként állít fel a nősülési szabály és — az igazi férfi választottjával szemben. Az a nő, aki viselkedésével alkalmat ad arra, hogy erkölcsösségét kétségbe vonják és meggyanúsítsák, nem való feleségnek. Ezen nem változtat semmiféle bizonyítvány. Reméljük, az Ön esete más, de ismétéljük, ezt Önnek kell elsősorban tudnia.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

N. G. Budapest. Sok a tanulság benne. Közzöljük.

Geneologia. Gondos, jó munka, de minthogy ebben a tárgyban sok üzenetet adtunk már, a közlésre váró fontosabb cikkeik miatt eddig nem közölhetjük. Egyelőre még kéznél tartjuk, esetleg felhasználhatjuk.

Egy öreg a sok közül. Bizonyára vannak kedves, tanulságos emlékei, olyanok, melyek tanítják és nevelik a fiatal bajtársakat. Ha ilyen munkát küld, szívesen közöljük. Úgy látjuk, ügyesen ír.

Bobor. Ez a munkája még nem sikerült, de csak dolgozzék tovább, meglássa, hogy erős kitartással nekünk való cikket is fog írni. Önt is, miként minden bajtársat, biztatunk erre. Munkáját bármikor szívesen fogadjuk és elbíráljuk.

Dr. F. Gy. Igen jó, éles képek, egyiket később felhasználjuk. Szép lovas képeket szívesen fogadjunk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györfy Aladár igazgató.

HUSZÁR PENGE

AJAX
acélárak

RÁBA
teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, sorszám-, szerkesztő-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acéltartályok. Szűrő-öntvények. Csavar és sorszámárak. Keskenyvágyú vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkezetek. Hidak. Daruk. Textiltárolók. Beszélő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R-T
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. sz.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgár Rt.
Bowden lépkármak és szálalások

BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.

EPEKÖBETEGEK próbálják ki a rég bevált
„SPECOLITH” 2 epekő-teát.

Egy doboz 10 napi adag ára: — — — — — P 3.80 + 0.05

Megrendelhető a készítőnél:

ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra” gyógyszerháza.
Pestszentlőrinc, Üllői-út 175. Telefon: 342-340.

**Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési
cikkek szállítója:**

VITÉZEK

**Termelő-, Beszerző- és Értékesítő
SZÖVETKEZETE**

papírosztálya

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám

(A csendőrlaktanya közelében.)

Universal permetezők

Felvilágosítások; MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI R.T.
Agrárglobus BUDAPEST, V., SZENTISTVÁN-
KÖRÚT, 12. • TEL.: 156-681.

Csak a jó könyv jó barát!

A VÖRÖSVÁRY KIADÓVÁLLALAT köszönetet mond mindazoknak, akik a „Csendőrségi Lapok” május 15-iki számában megjelent hirdetés alapján rendeléseikkel felkeresték.

Fizetési feltételei változatlanul igen kedvezőek, és pedig: amennyiben a rendelés összértéke a 24.— P-t el nem éri, havi részlet 4.— P, egyébként a rendelt könyvek — amennyiben 90.— P-t összértékük el nem ér — 6 hó, ennél magasabb összeg esetén 9 hó alatt egyenlő részletekben fizetendők. Rendelés feladható postán vagy 5.296 számú postacsekkünk hátlapján, díjmentes közleményként az összeg egyidejű feladása mellett. Készpénzfizetésnél díjmentes csomagolás és szállítás. Rendelésnél elég a ()-ben levő számokat megadni és hogy kötött vagy fűzött példányokat óhajt-e kapni.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy ajánlott könyveink valóban „jó barátai” lesznek Olvasóinknak, várjuk további kiténtető rendeléseiket és vagyunk

hazafias tisztelettel

VÖRÖSVÁRY KIADÓVÁLLALAT
BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÜT 13. I. 1.

Telefonok: 18-44-64.
és 18-77-37.
Postacsekk: 5.296.

A Vörösváry kiadóvállalat ajánlott könyvei:

Baktay Ervin dr.: Háromszéktől a Himálajáig (1)

A nagy székely-magyar hazánkfia, Körösi Csoma Sándor életének regénye, sok fényképpel, fűzve 9.60 P, kötve 12.80 P.

Märta Edquist: Észak gyermeke (7)

Legészakibb rokonaink, a ma is nomád életet élő lappok életét eleveníti meg bájos elbeszélés keretében. Fűzve 5.60, kötve 8.60 P.

Gáspár Gyula: Árva nép (6)

Hogyan bomlott szét az ország első nagy királyának halála után. A székely tudós történész nagyszabású regénye. Fűzve 9.60 P, kötve 12.80 P.

Ijjas Antal: Emberek a ködben (8)

Egy óceánjáró luxusgőzös utasainak regénye, a többszörös irodalmi díjnyertes író legújabb könyve. Fűzve 5.60, kötve 8.60 P.

Keöpe Viktor dr.: Japán két arca (9)

A legújabb nagyhatalom multja és jelene, földje, népe, szokásaival, jelleme. Részletet közölt belőle a „Csendőrségi Lapok” június 15-iki száma, a 378—379. oldalakon. Díszkötésben 14.60 P.

Sztrókay Kálmán: A vegyész versenye a természettel (II.)

Mindnyájunk számára érthetően és világosan megmagyarázza a mai nyersanyag-pótanyag kérdést. Fűzve 5.60 P, kötve 8.60 P.

Vajda Pál R.: Magyar feltalálók (IV.)

Mit köszönhet a nagyvilág 46 magyar lángésznek. 100 ábrával. Fűzve 11.60 P, kötve 14.60 P.

Weninger Antal dr.: A keleti jóga, III. kiadás (14)

A 4000 éves jóga tannak, a legősibb „természetes gyógy mód”-nak tökéletes ismertetése. Hatalmas könyvsiker. Fűzve 11.60 P, kötve 14.60 P.

Weninger Antal dr.: Az egészség testi és lelki forrásai (III.)

A keresztény világszemlélet és erkölcs, a Hit, Remény és Szeretet, a zene, a természet elmélyült szemlélete, a jó kedély hatása a testi egészségre. Fűzve 5.60 P, kötve 8.60 P.

Weninger Antal dr.: Szellem és egészség (3)

— A gyógyító művészet új irányai (4)

— Orvos a lélekért (5)

A népszerű orvos-író szórakoztató cikkei testünk, lelkünk, egészségünk legérdekesebb kérdéseiről. Kötetenként fűzve 5.60 P, kötve 8.60 P. A három kötet kötve ajándéktokban (3—5) 25.80 P.

VILÁGHÍRŰ

Waffenrad
STEYR WAFFENRAD

WANDERER

Márkás kerékpárok!

Csendőrök részére kb. 500 vidéki viszonteladónál beszerezhető.

Forduljon bizalommal vidéki képviselőinkhez, ahol nemcsak gondos kiszolgálásban lesz része, hanem kerékpárját szakszerűen is kezelik.